ҚАЗАҚСТАН
КӘСІПКЕРЛЕРІНІҢ
ҚҰҚЫҚТАРЫН ҚОРҒАУ
ЖӨНІНДЕГІ УӘКІЛ

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ ПРЕЗИДЕНТІНЕ

БАЯНДАМА

2018

www.ombudsmanbiz.kz

БИЗНЕС-ОМБУДСМЕН ИНСТИТУТЫНЫҢ ТАРИХЫ

1

4 шілде 2013
Ұлттық кәсіпкерлер палатасы туралы заң қабылданды

2

28 қазан 2013
Ұлттық кәсіпкерлер палатасының кәсіпкерлердің құқықтарын қорғау жөніндегі кеңесі құрылды

3

27 ақпан 2014
Бизнес үшін жағдайды түбегейлі жақсарту туралы Президенттің жарлығы қабылданды

4

29 желтоқсан 2014
Бизнес үшін жағдайды түбегейлі жақсарту туралы ҚР Заңы қабылданды (бизнес-омбудсмен институты енгізілді)

5

20 мамыр 2015
Ұлт Жоспары – «100 нақты қадам» қабылданды. 54-қадам - бизнес-омбудсмен институтын нығайту

6

1 қаңтар 2016
Кәсіпкерлік кодексі қолданысқа енгізілді

7

19 ақпан 2016
Мемлекет басшысының №59 Өкімімен Б.Ә.Палымбетов Қазақстан кәсіпкерлерінің құқықтарын қорғау жөніндегі уәкіл қызметіне тағайындалды

«Отандық нарықтық экономиканың негізін құрайтын кәсіпкерлікті дамыту Қазақстанның стратегиялық басымдығы болып табылады».

Н.Ә. НАЗАРБАЕВ

БИЗНЕС-ОМБУДСМЕН АППАРАТЫ

Бизнес-омбудсменнің қызметін Ұлттық кәсіпкерлер палатасы қамтамасыз етеді (ҚР Кәсіпкерлік кодексінің 313-бабы)

Кәсіпкерлердің құқықтарын қорғау жүйесіне 329 жоғары білікті маман кіреді

ЖҮРСІНОВ Р.М.
Аппарат басшысы,
"Атамекен" ҚР ҰКП
Басқарма мүшесі

СҮЛЕЙМЕНОВ Қ.Ш.
Кәсіпкерлердің құқықтарын қорғау және сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл кеңесінің төрағасы
(24 мүше)

Кәсіпкерлердің құқықтарын қорғау және сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл бойынша 16 өңірлік кеңес бар
(199 мүше)

16 бизнес-омбудсмен секторларының меңгерушілері

Өңірлерде Кәсіпкерлердің құқықтарын қорғау және әкімшілік кедергілермен жұмыс жөніндегі **17* бөлім бар (73 сарапшы)**

САВЕЛЕНКО О.В.
Аппарат жетекшісінің орынбасары,
Кәсіпкерлерді құқықтық қорғау департаментінің директоры
(11 сарапшы)

ӨСТЕМІРОВ Е.Л.
Аппарат жетекшісінің орынбасары,
Қоғамдық мониторинг және әкімшілік кедергілермен күрес депртаментінің директоры
(9 сарапшы)

БЕЙСЕНОВ Б.М.
Астана қ. бойынша бизнес-омбудсмен аппараты секторының меңгерушісі

ҚАСЕНБАЕВ І.Т.
Алматы қ. бойынша бизнес-омбудсмен аппараты секторының меңгерушісі

ГЕРАЩЕНКО В.С.
Ақмола обл. бойынша бизнес-омбудсмен аппараты секторының меңгерушісі

КҮЙШІНОВ Р.Б.
Ақтөбе обл. бойынша бизнес-омбудсмен аппараты секторының меңгерушісі

ҚАБДИЕВ Қ.Т.
Алматы обл. бойынша бизнес-омбудсмен аппараты секторының меңгерушісі

ЖОЛДЫБАЕВ С.Қ.
Атырау обл. бойынша бизнес-омбудсмен аппараты секторының меңгерушісі

МАҚСОТОВ Н.Е.
БҚО бойынша бизнес-омбудсмен аппараты секторының меңгерушісі

СЫДЫҚОВ Қ.С.
Жамбыл обл. бойынша бизнес-омбудсмен аппараты секторының меңгерушісі

ЖМУК Г.Н.
Қарағанды обл. бойынша бизнес-омбудсмен аппараты секторының меңгерушісі

СӘДУАҚАСОВ С.С.
Қостанай обл. бойынша бизнес-омбудсмен аппараты секторының меңгерушісі

ЕДІГЕЕВ Ғ.Қ.
Қызылорда обл. бойынша бизнес-омбудсмен аппараты секторының меңгерушісі

ЖАНАЕВ Ә.З.
Маңғыстау обл. бойынша бизнес-омбудсмен аппараты секторының меңгерушісі

ӘКЕНОВ Қ.А.
ОҚО бойынша бизнес-омбудсмен аппараты секторының меңгерушісі

СЫЗДЫҚОВ М.А.
Павлодар обл. бойынша бизнес-омбудсмен аппараты секторының меңгерушісі

ҚАЗИЕВ Ж.А.
СҚО бойынша бизнес-омбудсмен аппараты секторының меңгерушісі

МҰХАМЕДЖАНОВА Д.Б.
ШҚО бойынша бизнес-омбудсмен аппараты секторының меңгерушісі

* Алматы қаласында кәсіпкерлердің құқықтарын қорғау және әкімшілік кедергілерді азайту бойынша екі бөлім жұмыс істейді

КӘСІПКЕРЛЕРДІҢ ҚҰҚЫҚТАРЫН ҚОРҒАУ ЖӘНЕ СЫБАЙЛАС ЖЕМҚОРЛЫҚҚА ҚАРСЫ ІС-ҚИМЫЛ КЕҢЕСТЕРІ

СҮЛЕЙМЕНОВ Қ.Ш.
Кеңес төрағасы

Өңірлік палаталардағы кәсіпкерлердің құқықтарын қорғау және сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл кеңестерінің құрамына:

- облыс әкімдерінің орынбасарлары
- облыс прокурорларының орынбасарлары
- мемлекеттік кірістер департаменттерінің өкілдері
- ҚР мемлекеттік қызмет істері және сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл агенттігінің өкілдері
- депутаттар
- бизнес-қоғамдастық өкілдері
- бұқаралық ақпарат құралдарының өкілдері
- тәжірибелі заңгерлер кіреді.

ТӨРЕГЕЛДИН С.М.
Қарағанды обл. бойынша Кеңес төрағасы
(14 Кеңес мүшесі)

ТІЛЕУМҰРАТОВ Ю.Д.
Алматы қ. бойынша Кеңес төрағасы
(15 Кеңес мүшесі)

ФЕДОРЕНКО В.А.
Ақмола обл. бойынша Кеңес төрағасы
(12 Кеңес мүшесі)

КҰРМАНГАЗИН Е.А.
Ақтөбе обл. бойынша Кеңес төрағасы
(13 Кеңес мүшесі)

ФАЙЗУЛЛИН Б.Д.
Алматы обл. бойынша Кеңес төрағасы
(16 Кеңес мүшесі)

ЧЕРДАБАЕВ М.М.
Атырау обл. бойынша Кеңес төрағасы
(7 Кеңес мүшесі)

ҚАПАНОВ К.Х.
БҚО бойынша Кеңес төрағасы
(14 Кеңес мүшесі)

АН А.А.
Жамбыл обл. бойынша Кеңес төрайымы
(15 Кеңес мүшесі)

СЕЙІТЖАНОВ М.Д.
ОҚО бойынша Кеңес төрағасы
(14 Кеңес мүшесі)

ШАКУН В.М.
Қостанай обл. бойынша Кеңес төрағасы
(15 Кеңес мүшесі)

ТЕМІРБАЕВ Қ.
Қызылорда обл. бойынша Кеңес төрағасы
(12 Кеңес мүшесі)

СҰЛТАНОВ Ш.Н.
Маңғыстау обл. бойынша Кеңес төрағасы
(15 Кеңес мүшесі)

ЕЛЕКЕЕВ И.К.
Астана қ. бойынша Кеңес төрағасы
(16 Кеңес мүшесі)

НӘБИЕВ Н.А.
Павлодар обл. бойынша Кеңес төрағасы
(12 Кеңес мүшесі)

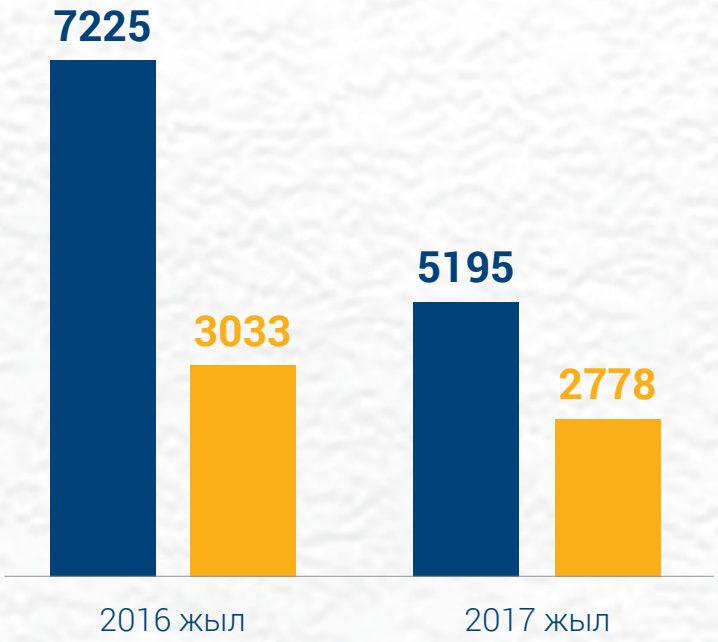
ҚУАНОВА И.З.
СҚО бойынша Кеңес төрайымы
(6 Кеңес мүшесі)

КАЗАНЦЕВА В.С.
ШҚО бойынша Кеңес төрайымы
(7 Кеңес мүшесі)

ӨТІНІШТЕРМЕН ЖҰМЫС

2016-2017 жылдары бизнес-омбудсмен мен оның аппаратына **12 420** өтініш келіп түсті

Өтініштердің **47%**-ы толығымен немесе жартылай шешіледі.
ҚР Кәсіпкерлік кодексінің 309-бабы:
Бизнес-омбудсмен:

1. Қазақстан Республикасының мемлекеттік органдарында және өзге де ұйымдарында, сондай-ақ халықаралық ұйымдарда және шет мемлекеттерде кәсіпкерлік субъектілерінің құқықтары мен заңды мүдделерін білдіреді, қамтамасыз етеді, қорғайды;
2. кәсіпкерлік субъектілерінің өтініштерін қарайды және т.б.

2016-2017 жылдары бизнес-омбудсмен аппараты қорғаған кәсіпкерлердің мүліктік құқықтар сомасы

74,1 млрд теңгені құрайды (күші жойылған айыппұлдар, өсімпұлдар, қамаудан босату, кәсіпкердің мүлкін қайтару немесе сақтау).

ӨҢІРЛЕРДЕГІ ӨТІНІШТЕРМЕН ЖҰМЫС

2017 жылы түскен шағымдардың басым көпшілгі келесі салаларға қатысты:

*Тех. реттеу, атқару өндірісі, экология, санитарлық-эпидемиологиялық қызмет, көлік, еңбек қатынастары, кедендік әкімшілендіру, денсаулық сақтау, зияткерлік меншік, туризм

БИЗНЕС-ОМБУДСМЕННІҢ ӨҢІРЛЕРДЕГІ КЕЗДЕСУЛЕРІ

2016 жыл - бизнес-омбудсмен 16 өңірде жеке қабылдау өткізді. 262 кәсіпкер қабылдауында болды.

2017 жыл - 10 проблемасы басым деген аймақта жеке қабылдау өткізді.

Жалпы алғанда, өңірлерде 307 кәсіпкер бизнес-омбудсменнің жеке қабылдауында болды.

Жеке қабылдауда түскен шағымдардың 80 - 90%-ы жергілікті жерде шешілуі тиіс.

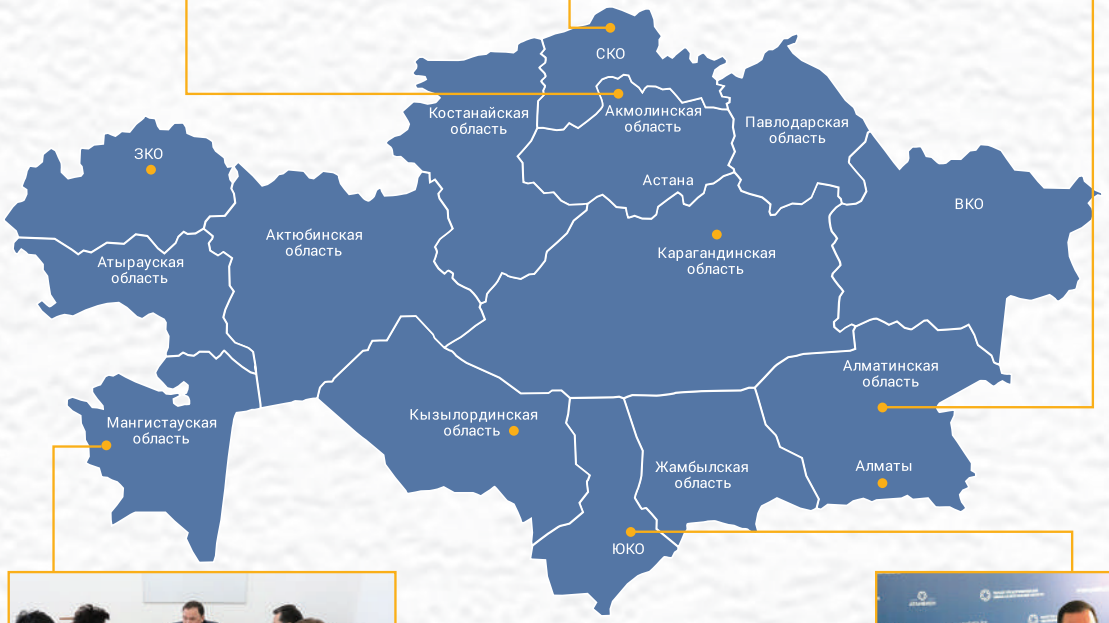
Бизнес үшін негізгі проблемалық мәселелер:

- ★ *кәсіпкерлік қызмет үшін жер телімін алу мәселесі (аукцион);*
- ★ *елдімекендердің бас жоспарлары мен егжей-тегжейлі жоспарлау жобаларының бекітілген схемалары жайлы ақпаратқа қол жеткізу мәселелері;*
- ★ *өңдеуші өнеркәсіп саласындағы кәсіпкерлерді қолдау бағдарламасының жетілмегендігі;*
- ★ *ауыл шаруашылығында субсидиялау ережесін дұрыс түсінбеу және дұрыс пайдаланбау мәселесі;*
- ★ *жекеменшік балабақшаларды қаржыландыру мәселесі.*

ТАБЫС ТАРИХЫ / ЖОҒАРҒЫ СОТТАҒЫ ҚОРҒАУ (МЫСАЛДАР)

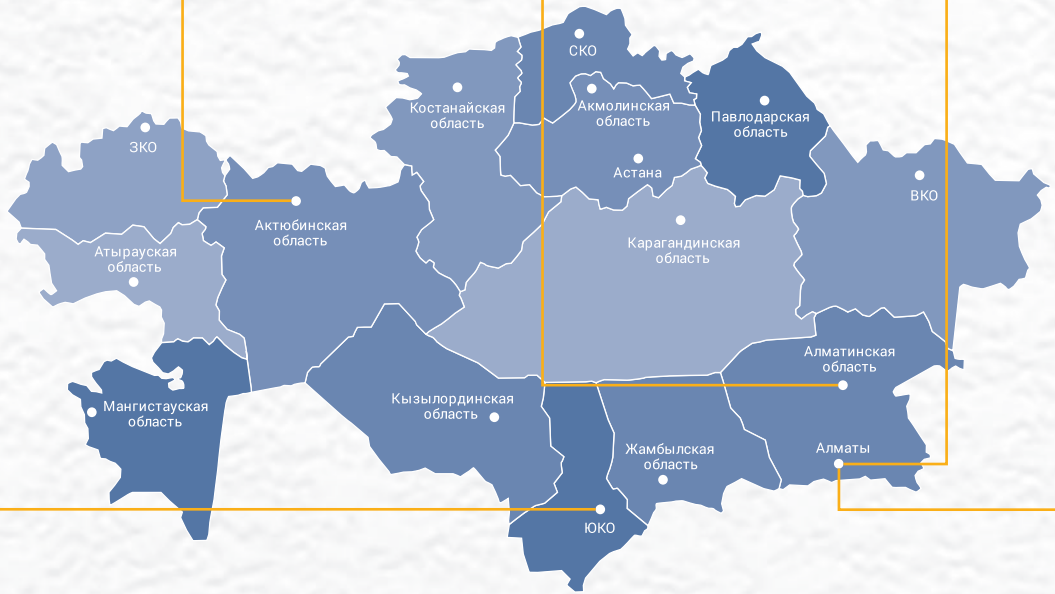
ҚР Бас прокуратурасының наразылығымен ҚР Жоғарғы соты «Қазагроқаржы» АҚ-дан сомасы 60 166 755 теңге тұратын тауарды тәркілеп алуға қатысты қосымша әкімшілік жазасының күші жойылды

ҚР жоғарғы сотының азаматтық істер жөніндегі кассациялық алқасы Энергетика МинистрлігініңTo-tal E&P Nurmunai-ға қатысты талап арызына байланысты іс бойынша айыппұл сомасын 160 млн. теңгеден 74 млн. теңгеге дейін төмендетті.

ҚР Жоғарғы сотының азаматтық іс бойынша кассациялық алқасы Алматы облыстық сотының апелляциялық сот алқасы «Имрамзиева Х.» ЖК-ге қатысты жер телімін алып қою туралы қаулысының күшін жойды

ҚР Жоғарғы сотының азаматтық іс бойынша кассациялық алқасы Алматы қаласының апелляциялық сот алқасының «Алтын Адам» ЖШС-нен азамат А.Русаковтың пайдасына құрылыс нысандары бар жер телімін алып қою туралы қаулысының күшін жойды

ҚР Жоғарғы сот Төрағасының ұсынысы бойынша ҚР Жоғарғы сотының азаматтық істер бойынша кассациялық сатысының қаулысы Алматы қ. МКД мен «Фахрад» ЖШС-нің арасындағы дау бойынша шешім кәсіпкердің пайдасына шешілді

ТАБЫС ТАРИХЫ (МЫСАЛДАР)

қылмыстық істер бойынша

«Зенит Энерджи» ЖШС-нің басшысына қатысты қылмыстық іс тоқтатылды

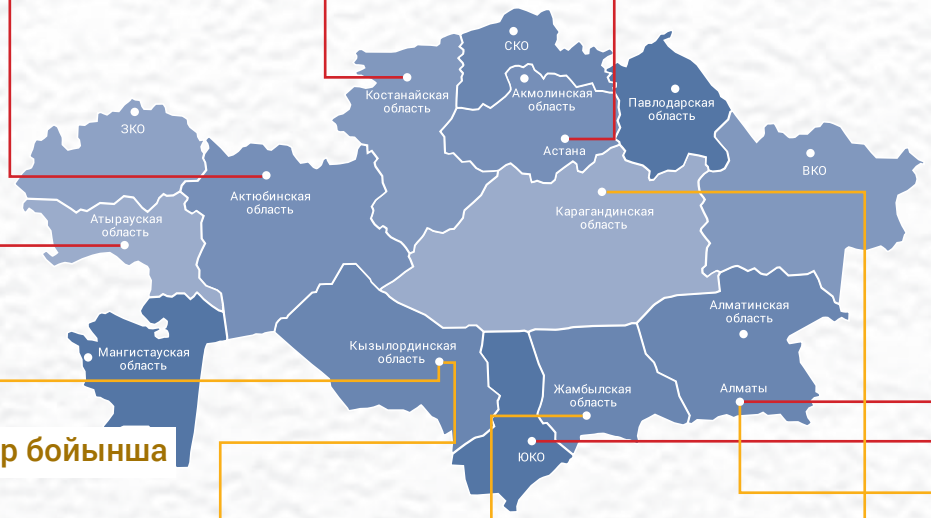
«ТрейдИнтерКом» ЖШС-нің басшылығына қатысты салық тексеруі актісі бойынша қозғалған қылмыстық іс тоқтатылды

«Жас-Қанат 2006» және «Агроинтерптица» ЖШС-не қатысты субсидия бөлу фактісі бойынша қылмыстық іс тоқтатылды

«Мехколонна АЖС» ЖШС-нің басшылығына қатысты салық тексеру актісі бойынша қозғалған қылмыстық іс тоқтатылды

«Желтоқсан орманы» ЖШС-нің басшысына қатысты қозғалған қылмыстық іс тоқтатылды

«Ордабасы құс» ЖШС-нің басшылығына субсидия бөлуге қатысты қозғалған қылмыстық іс тоқтатылды

азаматтық және әкімшілік істер бойынша

Қызылорда облысының апелляциялық сот алқасы азаматтық іс бойынша мамандандырылған ауданаралық экономикалық сотының облыстық ауыл шаруашылығы басқармасының «Туртан Ата» ШҚ-на қатысты талап арызы бойынша шешім кәсіпкердің пайдасына шығарылды.

Қызылорда қаласының мамандандырылған соты монополияға қарсы органның «Сыбаға» ЖШС-н ҚР ӘҚБТК-нің 159-бабы 1-бөлігі бойынша әкімшілік жауапкершілікке тарту туралы қаулысының күшін жойды.

Тараз қаласының мамандандырылған әкімшілік соты уәкілетті орган «Пико» ЖШС-н ҚР ӘҚБТК-нің 130-бабы бойынша әкімшілік жауапкершілікке тарту туралы қаулысының күшін жойды.

Қарағанды облыстық сотының апелляциялық сатысында «Алматерм» ЖШС-н әкімшілік жауапкершілікке тартумен келіспеу шағымы бойынша 28 239 766 теңге айыппұлдың күші жойылды.

Алматы қаласының ауданаралық әкімшілік соты «Қазфосфат» ЖШС-не қатысты Алматы қаласының Медеу ауданының салық басқармасы ҚР ӘҚТБК-нің 278-бабы 3-бөлігі бойынша салған айыппұлдың күшін жойды.

Жергілікті атқарушы органдар интернет-ресурстарында елді-мекендердің бас жоспарлары мен егжей-тегжейлі жоспарлау жобаларын жарияламайды.

Бұл мәселе 16 аймақ әкімдерімен талқыланды.

№	Аймақ	Орналастарылған бас жоспарлар мен егжей-тегжейлі жоспарлау жобаларының саны	Бас жоспарлар мен егжей-тегжейлі жоспарлау жобаларының жалпы саны
1	Астана	2	2
2	Алматы	2	2
3	Ақмола облысы	38	38
4	Алматы облысы	17	38
5	Атырау облысы	8	16
6	Ақтөбе облысы	7	26
7	ШҚО	24	38
8	Жамбыл облысы	12	22
9	БҚО	19	26
10	Қарағанды облысы	36	36
11	Қостанай облысы	30	40
12	Қызылорда облысы	10	18
13	Маңғыстау облысы	9	14
14	Павлодар облысы	18	24
15	СҚО	28	28
16	ОҚО	18	30
	Жалпы саны	**278**	**398**

Жер мәселесі бойынша шешімдердің ашықтығы

1. **Ауыл шаруашылығы министрлігі** коммерциялық мақсаттарға берілген жер телімдері тізбесінің ашықтығы бойынша ұсынысты қолдады (Жер кодексіне өзгерістер енгізілуде)

2. **Әкімдіктерге** жер телімдерін беруден бас тартқан сәттен бастап 90 күннен кешіктірмей, жер аукциондарын өткізу **міндеті қойылды**

3. Жер кодексі талаптарының сақталуын **бақылауды күшейту** (жер аукциондарын өткізу мерзімдерін бұзғаны үшін, коммерциялық мақсатқа берілген жер телімдерінің тізбесі жарияланбағаны үшін әкімшілік жауапкершілік енгізіледі)

РЕСЕЙ БИЗНЕС-ОМБУДСМЕНІМЕН ӨЗАРА ҚАРЫМ-ҚАТЫНАС

ӨЗАРА КӨМЕК КӨРСЕТУ ЖӘНЕ ЫНТЫМАҚТАСТЫҚ ТУРАЛЫ КЕЛІСІМ

Қазақстан
бизнес-омбудсмені
ПАЛЫМБЕТОВ Б.Ә.

Ресей
бизнес-омбудсмені
ТИТОВ Б.Ю.

Еуразиялық Экономикалық Одақ аясында өткен Қазақстан мен Ресей бизнес-омбудсмендерінің форумы (Астана қ., 02.09.2017 жыл)

Ресейдің 40 өңірінің (оның ішінде шекаралас өңірлер де бар) бизнес-омбудсмендері, РФ бизнес-омбудсмен орталық аппаратының және РФ Бас прокуратурасының өкілдері қатысты.

Өзара көмек көрсету және ынтымақтастық туралы келісімге қол қойылды (кәсіпкерлердің құқықтарын қорғауда өзара тәжірибе алмасу, консультативтік-құқықтық көмек және т.б.)

Ынтымақтастықтың негізгі бағыттары:

★ Ресей уәкілетті органдарының қазақстандық кәсіпкерлерге мүліктерін (тауарларды, ақша қаражатын және т. б.) қайтаруы;
★ Қазақстан мен Ресейдің бизнесті қорғау мәселелері бойынша ақпарат алмасуы;
★ қазақстандық кәсіпкерлерге қатысты РФ-да заңға қайшы әрекет жасағандарды жауапқа тарту.

МЕМЛЕКЕТТІК ОРГАНДАРМЕН ӨЗАРА ҚАРЫМ-ҚАТЫНАС

ҚР Бас прокуратурасы – қылмыстық, азаматтық және әкімшілік құқық бұзушылық туралы істер бойынша сот процестерінде кәсіпкерлік субъектілерінің құқықтарын қорғау

Жол картасы

ҚР мемлекеттік қызмет істері және сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл агенттігі – сыбайлас жемқорлыққа қарсы жұмыс, мемлекеттік органдардың кінәлі лауазымды тұлғаларын жауапкершілікке тарту

Жол картасы

ҚР Жоғарғы соты – құқық қолдану тәжірибесін талдау

Іс-шаралар жоспары

ҚР Әділет министрлігі және ҚР Ұлттық экономика министрлігі – кәсіпкерлік қызмет саласында заң шығару жұмысын жетілдіру

Заң шығарушылық

ҚР Қаржы министрлігі – салықтық және кедендік әкімшілендіру

Апелляциялық комиссия
Келісім

КЕҢЕСТЕР МЕН КОМИССИЯЛАР (бизнес-омбудсменнің және оның аппаратының қатысуымен)

- *ҚР Президенті жанындағы Құқықтық саясат жөніндегі кеңес*
- *ҚР Президенті жанындағы Сыбайлас жемқорлыққа қарсы күрес мәселелері жөніндегі комиссия*
- *Заң жобалау қызметі мәселелері жөніндегі ведомствоаралық комиссия*
- *Кәсіпкерлік қызметті реттеу мәселелері жөніндегі ведомствоаралық комиссия*
- *Бәсекелестік ортаға және өзін-өзі реттейтін ұйымдарға мемлекеттік органдардың мемлекеттік функцияларын беру мәселелері бойынша ұсыныстар әзірлеу комиссиясы*
- *Тексеру нәтижелері туралы хабарламаларға (немесе) бұзушылықтарды жою туралы хабарламаларға (ҚР Қаржы министрлігі) қатысты шағымдарды қарау жөніндегі апелляциялық комиссия*
- *Мемлекеттік қаржы мәселесі бойынша қоғамдық кеңес (ҚР Қаржы министрлігі)*

ҚР БАС ПРОКУРАТУРАСЫМЕН ӨЗАРА ҚАРЫМ-ҚАТЫНАС

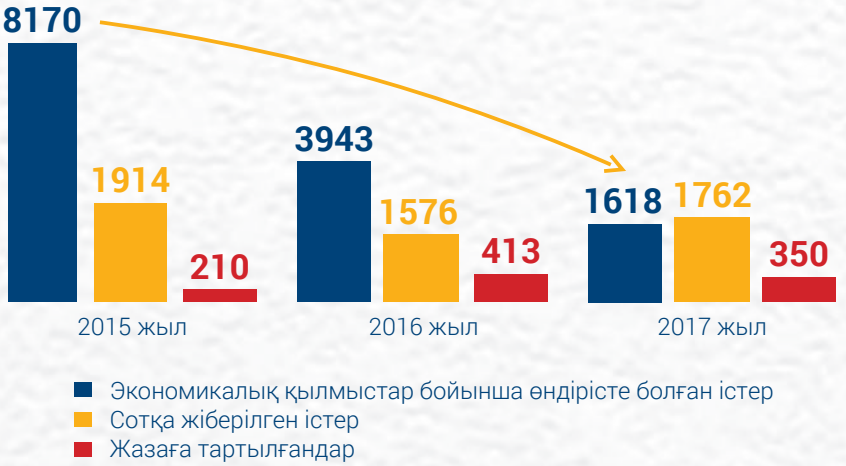

«КӘСІПКЕРЛІК САЛАСЫНДАҒЫ ПРОКУРАТУРА ҚАДАҒАЛАУЫ» I ФОРУМЫ (14.06.2016 жыл)

ФОРУМ ҚОРЫТЫНДЫСЫ:

- Кәсіпкерлерге қатысты қылмыстық істердің тіркелуі 5 есе азайды;
- Кәсіпкерлерді қамауға алу алып тасталды (нақты астыртын бизнес жүргізетіндерге арналған 6 баптан өзге)
- Алғаш рет қылмыс жасаған адамарды жауапкершіліктен босату
- «Жалған кәсіпкерлікті» қылмыс деп танымау
- 2016-2017 жылдары жасалған рақымшылықтың арқасында кәсіпкерлерді елдің экономикалық қызметіне қайтару мүмкін болды
- Жария етудің нәтижесінде 5,65 трлн. теңге елдің экономикалық айналымына қайтарылды

Тренд: қылмыстық істердің 5 есе азаюы

ЫНТЫМАҚТАСТЫҚ ТУРАЛЫ КЕЛІСІМ (02.09.2017 жыл)

02.09.2017 жыл - Ынтымақтастық туралы келісімге қол қою

Келісімнің мақсаты - аумақтағы бизнес субъектілерінің жүйелі проблемаларын уақтылы анықтау және шешу

Келісім бағыттары:

- проблемалар тізбесін қалыптастыру, әкімшілік кедергілерді анықтап, шешу үшін және оларды жеңу үшін іс-шараларды әзірлеу және іске асыру
- нормативтік-құқықтық актілерге, мемлекеттік органдардың және ұйымдардың құқық қолдану тәжірибесіне әкімшілік кедергілердің бар-жоқтығын анықтау мақсатында бірлескен мониторинг өткізу
- өзара қызығушылық тудыратын ақпаратпен алмасу
- кәсіпкерлердің жүйелі проблемаларын шешу бойынша прокуратура органдары мен өңірлік палаталардың жұмыс тиімділігін бағалау.

«КӘСІПКЕРЛІК САЛАСЫНДАҒЫ ПРОКУРАТУРА ҚАДАҒАЛАУЫ» II ФОРУМЫ (23.11.2017 жыл)

2018 жылға арналған Жол картасына қол қойылды.

Басым бағыттары:

- қылмыстық және әкімшілік заңнаманы әрі қарай ізгілендіру
- лауазымды тұлғалардың жауапкершілігін күшейту
- бизнес пен мемлекет арасындағы дауларды талдау
- «Рухани жаңғыру» бағдарламасын іске асыру
- тәуекелдерді басқару жүйесін жетілдіру (ТБЖ)
- цифрландыру

5 желтоқсан 2016 жыл, Астана
Сыбайлас жемқорлыққа қарсы күрес бойынша республикалық кәсіпкерлер форумы

Ынтымақтастық туралы келісімді іске асыру бойынша Жол картасы бекітілді.

Мемлекеттік органдар қызметінің **16 саласы** бойынша сыбайлас жемқорлық қаупіне талдау жасау:

1. *Денсаулық сақтау;*
2. *Жергілікті атқарушы органдардың кәсіпкерлік қызметті дамыту мәселесі;*
3. *Ауыл шаруашылығы;*
4. *Сәулет және қала құрылысы;*
5. *Энергетика және тұрғын үй-коммуналдық шаруашылығы;*
6. *Жер қатынастары;*
7. *Мемлекеттік сатып алулар мәселесі;*
8. *Салықтық әкімшілендіру;*
9. *Кедендік әкімшілендіру;*
10. *Табиғатты пайдалану және экология;*
11. *Ветеринариялық қадағалау;*
12. *Санитарлық-эпидемиологиялық қадағалау;*
13. *Өрт қауіпсіздігі;*
14. *Өнеркәсіптік қауіпсіздік;*
15. *Сот актілерін орындау мәселелері;*
16. *Көліктік бақылау.*

Жұмыс қорытындысы бойынша **139** ұсыныс енгізілді, оның ішінде заңнаманы жетілдіру және құқық қолдану тәжірибесі бойынша ұсыныстар әзірленді.

Қоғамда сыбайлас жемқорлыққа қарсы мәдениетті қалыптастыруға бағытталған бірлескен іс-шаралар ұйымдастырылып, БАҚ-та жарияланды (дөңгелек үстелдер, конкурстар және т.б.)

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ ЖОҒАРҒЫ СОТЫ

7 желтоқсан 2017 жыл, Астана
«Бизнестің құқығы мен заңды мүддесін сотта қорғаудың тиімділігін арттыру» форумы

2018 жылға арналған бірлескен іс-шаралар жоспары:

1 Талдау жұмысы
- 7 саладағы кәсіпкерлердің дауларын зерттеу (салық, кеден, мемлекеттік сатып алулар, экология, банкроттық, әкімдіктермен және квази компаниялармен даулар
- Біркелкі сот тәжірибесін дайындау
- Салық кодексіне пікірлер әзірлеу

2 Жаңа сандық технологиялар
- Соттың қызмет көрсету функционалын жақсарту
- Пилоттық жоба (жасанды интеллектіні енгізу мүмкіндіктерін бағалау)

3 Құқықтық жалпы оқу
- Кәсіпкерлердің типтік қателерін жүйелеу (жадынама)
- «Типтік шарттар банкін» құру
- «Заңгерді қалай таңдау керек» жадынамасы, өңірлік «заңгерлер рейтингі»

4 Өзара ақпараттық іс-қимыл

САЛЫҚ ЖӘНЕ КЕДЕН ЗАҢНАМАСЫН ЖЕТІЛДІРУ

САЛЫҚ ЗАҢНАМАСЫ	КЕДЕН ЗАҢНАМАСЫ
Салық кодексіне өзгертулер **жылына бір рет енгізіледі** ***(2009 жылдан бері 125 заңмен 2500-ден астам өзгеріс енгізілген, орташа есеппен, жылына 16 заң)***	Тауарларды шығару мерзімдері **4 сағатқа дейін** қысқартылды
Қосымша құн салығы (ҚҚС) бойынша қолданыстағы шегі сақталған – **30 000 АЕК** ***(15 000 АЕК-ке дейін біртіндеп төмендету көзделген болатын)***	Электрондық декларациялау кезінде құжаттар – **бір декларацияға дейін** қысқартылды
Жұмыс істеп тұрған арнайы салық режимдері сақталған *(оларды қысқарту көзделген болатын)*	Транзит кезінде кедендік тексеріп қарау мерзімі **2 есе** қысқартылды
Салық төлеушілердің **адалдық принципі** енгізілген (түсініксіз және нақтыланбаған нормалар салық төлеушінің пайдасына түсіндіріледі)	Кедендік органдар алдындағы **декларанттың кедендік жауапкершілігі азайтылды**
Салық органдары Салық кодексін дұрыс түсіндірмеген жағдайда, **айыппұлдар мен олқылықтардың күшін жою**	Орта және шағын бизнес үшін талап қою мерзімі **3 жылға дейін** қысқартылды
Шағын және орта бизнес (ШОБ) үшін талап қою мерзімі **5 жылдан 3 жылға дейін** қайта қаралды	Кедендік бақылау акцентін көшіру **шығарғаннан кейінгі кезеңге** регламенттелді
Корпоративті табыс салығы (КТС) бойынша аванстық төлемдерді төмендеткені үшін санкция мөлшері **40-тан 20%-ға дейін** азайтылды	Тексеру кезінде түсініксіз және нақтыланбаған нормалар **кәсіпкердің пайдасына түсіндіріледі**
Әлеуметтік салық ставкасы 11% -дан **9,5%-ға дейін** төмендетілді	Кеден органдары тауарлардың кодтарын қайта қарау кезінде кедендік төлем және салықты (**КТжС) толығымен төлемеу**
Тәуекелді басқару жүйесі (ТБЖ) өлшемдері қайта қаралды	**«Қорғас»ШЫХО» АЭА** қызметі регламенттелді

ҚР ҰЛТТЫҚ ЭКОНОМИКА МИНИСТРЛІГІМЕН ӨЗАРА ҚАРЫМ-ҚАТЫНАС

БАҚЫЛАУ-ҚАДАҒАЛАУ ҚЫЗМЕТІН РЕФОРМАЛАУ

61
Бақылаушы мемлекеттік орган

544
Бақылау қызметі

30 540
Бизнеске қойылатын талап

Тексеру мерзімдері

1

Профилактикалық бақылауға өту **(жауапкершілікке тартпай)**

2

Мемлекеттік органдардың бірін-бірі қайталайтын және тәуекелдермен байланысы жоқ **165 (30%)** функциясы алынып тасталсын

3

Талап **56%** қысқартылды,

13 386 қалады

4

Тексеру мерзімін қысқарту:
Жалпы тексеру мерзімі
30 күннен 15 күнге дейін
жоспардан тыс тексерістер -
30 күннен 10 күнге дейін

КӘСІПКЕРЛІК КОДЕКС ПЕН 30-ДАН АСТАМ ЗАҢДАРҒА ӨЗГЕРІСТЕР МЕН ТОЛЫҚТЫРУЛАР ЕНГІЗУГЕ БАҒЫТТАЛҒАН ТҮЗЕТУЛЕР ӘЗІРЛЕНДІ

РҰҚСАТ БЕРУ ЖҮЙЕСІН ОҢТАЙЛАНДЫРУ

Лицензиялар мен рұқсат беру саны азайды

1-кезең

2011 жыл

1 115

2-кезең

2014 жыл

«Рұқсаттар және хабарламалар туралы» заңмен **481** тізім белгіленді

3-кезең

2014-2015 жж.

Түбегейлі шаралар туралы заңмен тағы 42 рұқсат беру қысқартылды.

Барлығы **439**

4-кезең

2015-2016 жж.

Рұқсат беру құжаттарын қысқарту жөніндегі заңмен 153 рұқсат беру құжаты қысқартылып, оңтайландырылды.

Қазір рұқсат беру құжат саны **316**

Рұқсат беру жүйесін оңтайландырудың нәтижесі: бизнестің қаржылық шығыны жыл сайын **1,5 млрд. теңгеге** азаяды

1115 рұқсат берудің:

Бастапқы санынан барлығы **72%** немесе шамамен **800** рұқсат беруге азайды

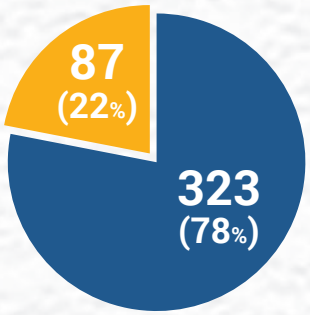
ЗАҢНАМАНЫ ӘРІ ҚАРАЙ ІЗГІЛЕНДІРУ

ӘКІМШІЛІК ЗАҢНАМАНЫ ІЗГІЛЕНДІРУ ТӘСІЛДЕМЕСІ (ӘҚБтК)

1. Рұқсат беру (лицензия) іс-әрекетін шұғыл жаңғырту
2. Маңызы шамалы құқық бұзушылық үшін әкімшілік жауапкершіліктен босату
3. заңды тұлғалар үшін айыппұлдар төлеуге **50%** шегерім
4. соттың айыппұл сомасын **30%**-ға қысқарту мүмкіндігі
5. Алдын алу институтын кеңейту

28.12.17 ж. ӘҚБтК-ге ӨЗГЕРТУЛЕР МЕН ТОЛЫҚТЫРУЛАР ЕНГІЗУ ТУРАЛЫ ЗАҢҒА ҚОЛ ҚОЙЫЛДЫ

ӘҚБтК-нің бизнеске қатысты **410 бабының**:

- Өзгерістер енгізілген баптар саны
- Қолданыстағы редакцияда қалдырылған баптар саны

15	ӘҚБтК-тен алып тасталған құқық бұзушылық құрамдар саны
48	Ескертулер көзделген баптар саны
157	Айыппұлдар көлемі азайтылған баптар саны

КӘСІПКЕРЛЕР ПРОБЛЕМАЛАРЫНЫҢ ТІЗІЛІМІ

ТҮЙТКІЛДІ МӘСЕЛЕЛЕР ТІЗІЛІМІ

ПРОБЛЕМАЛАР САНЫ:

Құрылыс, қала құрылысы және сәулет	9%
Көлік, логистика және байланыс	9%
Мед. және фарм. өнеркәсіп	7%
Техникалық және кәсіби білім беру	7%
Сатып алулар	6%

Жүйелік проблемалар тізіліміне

571 мәселе енгізілген, оның **386**-і

шешілген немесе **66%**

48 проблема шешілу сатысында

137 проблема мемлекеттік органдармен талқылануда

КӘСІПКЕРЛЕР ПРОБЛЕМАСЫНЫҢ ТІЗІЛІМІ

САЛАЛАР БОЙЫНША НЕГІЗГІ МӘСЕЛЕЛЕР

ҚҰРЫЛЫС, ҚАЛА ҚҰРЫЛЫСЫ ЖӘНЕ СӘУЛЕТ

1. Сараптамалық ұйымдарды аккредитациялау міндетін ҚР Инвестициялар және даму министрлігінен сараптамалық ұйымдар палатасына беру қажеттілігі.
2. Жобаның сметалық құны өзгерген жағдайда қайтадан жобалау-сметалық құжаттамаға сараптама жүргізу қажеттілігі.
3. Ғимараттың негізгі құрылысына өзгеріс енгізілмейтін жағдайда, тұрғын емес үй-жайды қайта жабдықтауға, қайта жоспарлауға берілетін рұқсатты ескерту тәртібіне ауыстыру.

КӨЛІК, ЛОГИСТИКА ЖӘНЕ БАЙЛАНЫС

1. Әлеуметтік-маңызды бағыттардағы автобуспен жолаушы тасымалдау тиімділігін арттырудың қажеттілігі.
2. Жүкті өзі түсіретін автомобильмен тасымалдауға тыйым салу проблемасы.

МЕДИЦИНАЛЫҚ ЖӘНЕ ФАРМАЦЕВТИКАЛЫҚ ӨНЕРКӘСІП

1. Өңірлік сатып алулар кезіндегі отандық медициналық техника өндірушілерінің мүдделеріне қысым жасау проблемасы.
2. Дәріханаларға дәріханалық практика стандартымен (GPP) белгіленген талаптың шамадан тыс болуы.

САТЫП АЛУЛАР

1. Екінші орынды иеленген өнім жеткізушіні Мемлекеттік сатып алулардың жосықсыз қатысушыларының тізіліміне енгізу проблемасы.
2. Акцияларының 50% және одан да көбі «Самұрық-Қазына» ҰӘҚ АҚ-на тиесілі компаниялар мен ұйымдардың орындалған жұмыстар, көрсетілген қызметтер мен жеткізілген тауарларға ақы төлеу мерзімін созуы.

БАСЫМДЫҚТАР – ЦИФРЛАНДЫРУ ЖӘНЕ АВТОМАТТАНДЫРУ

МЕМЛЕКЕТТІК ҚЫЗМЕТТЕР

Қызметтердің 600-ден астамы бизнестің мүдделерін қозғайды

Бизнес-процестерді талдау

1. **Талап етілетін құжаттар санын қысқарту;**
2. **Қызмет көрсету мерзімдерін қысқарту;**
3. **Өтініштер (нысандар, мәліметтер) алаңдарын қысқарту;**
4. **Автоматтандыру арқылы артық процестерден арылу**

МАҚСАТ

барлық мемлекеттік қызметті оңтайландыру және автоматтандыру

ТЕКСЕРУЛЕР

2017 жылы бизнеске қатысты 81200 тексерулердің 31 000-ы немесе 38% тәуекелдерді басқару жүйесін қолдана отырып өткізілді

Тәуекелдерді басқару жүйесін талдау

1. Орталық, сондай-ақ өңірлік деңгейде ТБЖ-ны қолданудың дұрыстығы;
2. Қолайсыз оқиғалар (апат, өрт, өлім, ауру, улану және т. б.) қарқынымен байланыстыра отырып тексеру тиімділігі;
3. Субъектіден бақылау және қадағалау анықтаған заң бұзушылықтардың қайталануымен байланыстыра отырып тексеру тиімділігі;
4. Бақылау және қадағалаудың бір субъектіге қатысты тексерулер еселігі (саны).

МАҚСАТ

тәуекелдерді басқару жүйесін толық автоматтандыру

БАСЫМДЫҚТАР. ЛАУАЗЫМДЫ ТҰЛҒАЛАРДЫҢ ЖАУАПКЕРШІЛІГІН АРТТЫРУ

2016 жыл

Құқықтық статистиканың мәліметтеріне сәйкес лауазымды тұлғалардың іс-әрекеттеріне қатысты **44 920** шағым түсті.

Жауапқа тартылғандар:
3 қылмыстық, **19** әкімшілік
17 тәртіптік.

2017

Қаңтар. Бас прокуратурамен Жол картасы, 4.9-тармақ, талдау жүргізілді, ұсыныстар әзірленіп, жіберілді

Қаңтар. Мемлекеттік қызмет істері және сыбайлас жемқорлыққа қарсы күрес агенттігімен Жол картасы, 3-тармақ, талдау жүргізілді, ұсыныстар әзірленіп жіберілді

Ақпан. ҰКП кәсіпкерлердің құқықтарын қорғау бойынша және сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл бойынша кеңес. Ұсыныстар әзірленіп, мемлекеттік органдарға жіберілді

Сәуір. Бизнес-омбудсмен лауазымды тұлғалардың жауапкершілігін арттыру бойынша ұсыныстарды қолдап, Кәсіпкерлік кодекстің 309-бабына сәйкес Бас прокуратура мен Мемлекеттік қызмет істері және сыбайлас жемқорлыққа қарсы күрес агенттігіне жіберді.

Жауапкершілікке тартылған лауазымды тұлғалар саны мен бизнеске қысым көрсетілді деген шағымдар мөлшері арасындағы теңгерімсіздік

2017 жыл

Құқықтық статистиканың мәліметтеріне сәйкес лауазымды тұлғалардың іс-әрекеттеріне қатысты келіп түскен шағымдар **45 086**

Жауапқа тартылғандар: қылмыстық **12**
әкімшілік **33**
тәртіптік **81**

ҰСЫНЫЛҒАН ШЕШІМДЕР

ҚР ҚК-ің құрамында жауапкершілікке тартуға жіберілген күш-жігерді жоятын «сүзгі» бар. ҚР ҚК-нің кейбір баптарының (361, 362, 365, 370, 371) мазмұнын қайта қарау ұсынылады.

ӘҚБТК. 175, 175-1-баптар бойынша осындай заңбұзушылықтармен жұмыс істейтін мемлекеттік органдарды анықтау. Бұл сыбайлас жемқорлыққа қарсы ведомство мен прокуратура органдарының айрықша құзіретінде. ӘҚБТК-нің 173-бабына өзгертулер енгізу қажет.

Тәртіптік өндіріс институтын жетілдіру қажет. Мемлекеттік қызметкер өз міндеттерін тиісті орындамағаны үшін тәртіптік жауапкершілік шеңберін кеңейту ұсынылады.

2018

ҚР Бас прокуратурасымен, Мемлекеттік қызмет істері және сыбайлас жемқорлыққа қарсы күрес агенттігімен, Жоғарғы сотымен Жол картасы

Заң жобасының тұжырымдамасы

БАСЫМДЫҚТАР. ЗАҢНАМАНЫ ӘРІ ҚАРАЙ ІЗГІЛЕНДІРУ

ҚК ПЕН ӘҚБтК-ні кедендік мәселелер бойынша жетілдіру

Айлық есептік көрсеткіштен кедендік баптарының % қатынасына көшу (ӘҚБтК, 551-бап)	Тәркілеуді тек айыппұл төленбеген жайдайда ғана қолдану	ҚК-тен жалған декларациялау үшін жауапкершілікті алып тастау (ҚК, 234-бап)	ӘҚБтК-ден азаматтық-құқықтық баптарды алып тастау	Әкімшілік емес, тәртіптік жауапкершілікке тарту	Тек қауіпті іс-әрекет үшін ғана жауапкершілікке тарту

Кеден заңнамасын жетілдіру

1. Тәуекелдерді басқарудың айқын жүйесі
2. Сыртқы экономикалық қызмет (СЭҚ) қатысушыларының баға туралы ақпаратқа қол жеткізуі
3. Камералдық тексерістер жүргізу регламентін қатаңдату
4. Декларациялау, бақылау, есепке алу және тексерудің автоматтандырылған жүйесін толық енгізу

Мемлекеттік сатып алулар және квазимемлекеттік сектордың сатып алулар саласындағы заңнаманы жетілдіру

1. Ішкі аудит жүйесін күшейту
2. Сыбайлас жемқорлық құқық бұзу субъектілерін кеңейту
3. Бірыңғай ақпараттық платформа құру
4. Сыбайлас жемқорлыққа қарсы ішкі іс-қимыл шараларын күшейту

БҰҚАРАЛЫҚ АҚПАРАТ ҚҰРАЛДАРЫ БИЗНЕС-ОМБУДСМЕН ТУРАЛЫ

Қазақстан кәсіпкерлерінің құқықтарын қорғау жөніндегі уәкілдің ombudsmanbiz.kz сайтында бизнес-омбудсмен институты туралы бүкіл қажетті ақпарат орналастырылған, сондай-ақ өңірлердегі барлық өкілдерінің байланыс деректері және қажетті нормативтік құжаттар көрсетілген.

Осы уақытқа дейін сайтқа

60 000 адамнан астам

кірген.

Жұмыс қорытындысы бойынша 2017 жылы БАҚ-та

600-ден астам ақпарат жарияланды.

ҚАЗАҚСТАН
КӘСІПКЕРЛЕРІНІҢ
ҚҰҚЫҚТАРЫН ҚОРҒАУ
ЖӨНІНДЕГІ УӘКІЛ

ӘЛЕУМЕТТІК ЗЕРТТЕУ

ІСКЕРЛІК АХУАЛ-2016

2018

www.ombudsmanbiz.kz

«ҰЛТТЫҚ КӘСІПКЕРЛЕР ПАЛАТАСЫ ТУРАЛЫ» ЗАҢ

«Іскерлік ахуал» рейтингі – кәсіпкерлік қызметті жүргізу шарттарын тәуелсіз зерттеу, ол нормативтік құқықтық актілер мен реттеу құралдарының реттеушілік әсерін ашық талдау, сондай-ақ қалыптасқан құқық қолдану тәжірибесін талдау нәтижелеріне негізделген орталық мемлекеттік және жергілікті атқарушы органдардың жұмыс нәтижесін бағалау және салыстыру мақсатында жүргізіледі (Заңның 1-бабы).

НЫСАНАЛЫ ТОП

2016 жылы жүргізілген зерттеуде жұмыс жасап жатқан кәсіпкерлердің, қауымдастықтардың, ұлттық компаниялар мен заңды фирмалардың пікірлері ескерілді. Сауалнамаға 4100 респондент қатысты.

ЗЕРТТЕУ ГЕОГРАФИЯСЫ

Зерттеу Қазақстанның барлық 14 облысында және **Астана мен Алматы** сияқты республикалық маңызы бар қалаларда жүргізілді. Зерттеу қалалық және ауылдық елді мекендерді қамтыды.

Ұлттық палата жүйелі түрде «Іскерлік ахуал» тәуелсіз рейтингін әзірлеп, жүргізуді жүзеге асырады (Заңның 10-бабы)

ІСКЕРЛІК АХУАЛ ФАКТОРЛАРЫ

- ✓ Әкімшілік реттеу;
- ✓ Мемлекеттік қолдау;
- ✓ Жылжымайтын мүлік;
- ✓ Адами ресурстар;
- ✓ Қаржы ресурстары

ЗЕРТТЕУ АЯСЫНДА БИЗНЕС ОРТАНЫ БАҒАЛАУ БОЙЫНША 30 АСА МАҢЫЗДЫ ЗЕРТТЕУ ТАЛҚЫЛАНДЫ. ҚОЛДАНЫЛҒАН ФАКТОРЛАР ХАЛЫҚАРАЛЫҚ ТӘЖІРИБЕГЕ ТОЛЫҒЫМЕН СӘЙКЕС КЕЛЕДІ

	Іскерлік ахуал, Қазақстан	Эрнст энд Янг	Enterprise Survey, Дүниежүзілік банк	Ұлыбритания Үкіметі	Ресей тірегі	Америка банкі	Financial Times and The Economist
Қаржы ресурстары	+	+	+	+	+	+	+
Адами ресурстар	+	+	+	×	+	+	+
ШОБ-ты мемлекеттік қолдау	+	+	×	+	×	+	+
Әкімшілік реттеу	+	+	+	×	+	+	+
Жылжымайтын мүлік және инфрақұрылым	+	×	+	×	+	×	×
Бизнестің ішкі ортасы	+	×	×	+	×	+	+
Сыбайлас жемқорлық және көлеңкелі экономика	+	×	+	×	×	×	+

«ІСКЕРЛІК АХУАЛ - 2016» ЗЕРТТЕУІНІҢ ФАКТОРЛАРЫ ЖӘНЕ СУБФАКТОРЛАРЫ

«ІСКЕРЛІК АХУАЛ» ФАКТОРЛАРЫНЫҢ ТІЗБЕСІ

ӘКІМШІЛІК РЕТТЕУ

- Меморгандардың жұмысына қанағаттанушылық
- Техникалық регламенттер, лицензиялар және тексерулер
- Мемлекет пен бизнестің өзара әрекеттесу проблемалары
- ШОБ субъектілеріне анықтамалық, есептік және өзге ақпаратты ұсыну

МЕМЛЕКЕТТІК ҚОЛДАУ

- Мемлекеттік қолдау бағдарламаларына қатысу және оларды бағалау
- Инновациялық инфрақұрылым объектілерінің қызметін бағалау
- Кәсіпкерлерге қызмет көрсету орталығы (КҚКО) және Кәсіпкерлікті қолдау орталығы (КҚО) жұмысына қанағаттанушылық

ЖЫЛЖЫМАЙТЫН МҮЛІК

- Жылжымайтын мүлік объектілері және жер учаскесі
- Коммуналдық және коммуникациялық желілер
- Көліктік инфрақұрылым

АДАМИ РЕСУРСТАР

- Кадрлардың қолжетімді болуы
- Кадрлардың біліктілігі
- Кәсіпкерлерді оқыту

ҚАРЖЫ РЕСУРСТАРЫ

- Кәсіпорындардың қаржылық ахуалы
- Несиелендіру құралдарының қолжетімділігі
- Несиелендіру көлемі

ІШКІ ОРТА

- Бизнестің жай-күйі
- Кедергілер және кәсіпорындардың қорқынышы
- ШОБ-қа инновациялар
- Бизнестің бәсекеге қабілетті болуы
- Клиенттерді ұстау технологиясы және әлеуметтік жауапкершілік
- Кәсіпкерлерді ынталандыру
- Ірі компаниялармен жұмыс істеу
- Отбасылық бизнес

ДАЛА ЖҰМЫСТАРЫ:

ӘДІСТЕМЕ ЖӘНЕ ӨҢДЕУ:

«Ішкі орта» көрсеткіші рейтингті бағалауда пайдаланылмайды

«ІСКЕРЛІК АХУАЛ - 2016» ЗЕРТТЕУІНІҢ ІРІКТЕУІ ЖӘНЕ НЫСАНАЛЫ ТОБЫ

НЕГІЗГІ СИПАТТАМАЛАРЫ	2016
РЕСПОНДЕНТТЕР САНЫ	4 100
	2016 жылы зерттеуде қазіргі кәсіпкерлердің мәліметтері ескерілді.
ЗЕРТТЕУ ГЕОГРАФИЯСЫ	Зерттеу Қазақстанның барлық 14 облысында және Астана мен Алматы сияқты 2 республикалық маңызы бар қалаларда жүргізілді. Зерттеу қалалық және ауылдық елді мекендерді қамтыды.
НЫСАНАЛЫ ТОП	
ІРІКТЕУ ҚАТЕЛІГІ	**4107** респондентке сауалнама жүргізілген кезде іріктеу қателігі шамамен **2%** құрады. Бұл ретте халықаралық стандарттар бойынша, егер іріктеу қателігі 5% көлемінде болса, деректер дәйекті деп саналады.
САУАЛНАМА ӘДІСІ	Осы жылы зерттеу сұхбаттасу әдісінің көмегімен жүргізілді, бұл анықталған нәтижелердің қателігін айтарлықтай төмендетеді.
СҰРАҚТАРДЫҢ МАЗМҰНЫ	2016 жылы әкімшілік реттеу, сыбайлас жемқорлық және «көлеңкелі экономика» бойынша сұрақтардың саны көбейіп, сапасы жақсарды.

ЖАЛПЫ РЕСПУБЛИКАЛЫҚ ПРОФИЛЬ. РЕСПОНДЕНТТЕР МЕН КӘСІПОРЫНДАР

Респонденттің орташа жасы

41

Басшы	**73,2%**
Бухгалтер	**13,5%**
Директордың орынбасары	**4,8%**
Компания қызметшісі	**8,5%**

Гендерлік бөлу

47,4%

52,6%

Ұлты

Қазақ	**67,4%**
Орыс	**21,7%**
Басқа	**10,9%**

Елді мекен түрі

Қала	**78,9%**
Ауыл	**21,1%**

Білімі

Бастауыш	**0,2%**
Орта	**6,8%**
Орта арнайы	**29,5%**
Бакалавр	**57,5%**
Магистратура	**5,7%**
Докторантура	**0,4%**

Ұйым нысаны

ЖК	**46,9%**
ЖШС	**45,2%**
ШФҚ	**5,2%**
АҚ	**2,2%**
Т.б.	**0,6%**

Бизнестің орташа жұмыс істеу мерзімі, 2016 ж.

7 жыл 8 ай

Респонденттердің жалпы саны

4107

	Ауыл, орман және балық шаруашылығы	Тау-кен өндіру өнеркәсібі және карьерлерді қазу	Өңдеу өнеркәсібі	Құрылыс	Көтерме және бөлшек сауда	Көлік және қойма	Орналастыру және тамақтандыру жөніндегі қызмет	Қаржы және сақтандыру қызметі	Ойын-сауық және демалыс
Құрылған кездегі қызметкерлер саны	11	78	24	20	7	22	12	12	8
Қазіргі кездегі қызметкерлер саны	28	135	48	45	12	37	22	21	15
Құрылған кездегі өндірілген өнімнің жылдық көлемі (KZT)	630357	845176	913118	1022272	772552	741638	698209	882441	648809
2015 жылы өндірілген өнімнің жылдық көлемі (KZT)	2844480	17007030	36045617	25557406	6464861	5487327	3933572	1890436	165 3580
2016 жылдың соңына дейін өндірілген өнімнің жылдық көлемі (KZT)	2462429	5766060	15794548	19002526	17187333	3642779	3074224	2170461	1543772

MIN **MAX**

«ІСКЕРЛІК АХУАЛ - 2016» НӘТИЖЕЛЕРІ

	ІА 2016 өңірлер рейтингі			ІА 2015 өңірлер рейтингі		2016 ЖЫЛҒЫ ФАКТОРЛЫҚ КӨРСЕТКІШТЕР				
						Әкімшілік реттеу	Қаржы ресурстары	Мемлекеттік қолдау	Адами ресурстар	Жылжымайтын мүлік және инфрақұрылым
1	Алматы қ.	3,14	+2	Астана қ.	2,70	88%	55%	80%	79%	76%
2	Астана қ.	3,11	−1	Ақтөбе	2,57	89%	57%	92%	76%	70%
3	ОҚО	2,97	+3	Алматы қ.	2,50	84%	58%	76%	79%	73%
4	Павлодар	2,95		Павлодар	2,48	83%	56%	71%	80%	71%
5	Ақтөбе	2,92	−3	Қарағанды	2,48	89%	58%	81%	67%	66%
6	Қарағанды	2,88	−1	ОҚО	2,42	83%	53%	82%	73%	68%
7	Маңғыстау	2,88	+1	Атырау	2,39	79%	62%	77%	71%	68%
8	Алматы	2,86	+3	Маңғыстау	2,38	81%	52%	70%	74%	69%
9	Атырау	2,84	−2	Жамбыл	2,35	82%	58%	60%	64%	70%
10	ШҚО	2,82		ШҚО	2,35	79%	58%	68%	74%	67%
11	Жамбыл	2,78	−2	Алматы	2,34	75%	57%	65%	72%	70%
12	Ақмола	2,69	+2	Қызылорда	2,33	75%	51%	82%	68%	59%
13	БҚО	2,66		БҚО	2,33	76%	48%	64%	80%	62%
14	Қызылорда	2,65	−2	Ақмола	2,28	83%	53%	82%	73%	68%
15	Қостанай	2,63	+1	СҚО	2,24	70%	56%	71%	58%	68%
16	СҚО	2,54	−1	Қостанай	2,24	76%	52%	65%	69%	57%

ОРТАЛЫҚ МЕМЛЕКЕТТІК ОРГАНДАРДЫҢ ТИІМДІЛІГІ

	Өңірдегі мемлекеттік органдар	Мемлекеттік органдар жұмысының тиімділігін белгілеген кәсіпкерлер үлесі (жақсы, ешқандай наразылық жоқ)		Өңірдегі мемлекеттік органның тиімділігі 4 балдық көрсеткіш бойынша (рейтинг 1-ден 12-ге дейін)			
		Аумақтық қызметтерді ескере отырып	Аумақтық қызметтерді есепке алмай	Аумақтық қызметтерді ескере отырып рейтинг жүргізу	Балл (1-ден 4-ке дейін)	Аумақтық қызметтерді есепке алмай рейтинг жүргізу	Балл (1-ден 4-ке дейін)
ҚР ҚМ	Салықтық әкімшілендіру	80%	67%	1 ↑	3,12 ↑	10	2,69
ҚР ІІМ	Төтенше жағдайлар комитеті	79%;	66%	2 ↑	3,09 ↑	8	2,70
ҚР ҰЭМ	Экологиялық реттеу және бақылау комитеті, мұнай-газ кешеніндегі мемлекеттік инспекциясы	78%	68%	3 ↑	3,03 ↑	7	2,75
ҚР ИДМ	Индустриялды даму және өнеркәсіптік қауіпсіздік комитеті	75%	61%	4 ↑	2,97 ↑	6	2,76
ҚР ИДМ	Көлік комитеті	75%	58%	5	2,96 ↑	5	2,78
ҚР ҚМ	Мемлекеттік кіріс комитеті	73%*	64%*	6 ↓	2,95* ↑	4	2,83*
ҚР ҰЭМ	Тұтынушылардың құқықтарын қорғау комитеті	72%	65%	7 ↓	2,93 ↑	3	2,85
ҚР ҚМ	Кедендік әкімшілендіру	70%	67%	8 ↓	2,89 ↑	2	2,88
ҚР ҚМ	Экономикалық тергеу қызметі	68%	59%	9 ↓	2,84 ↓	1	2,89
ҚР ӘМ	Сот актілерін орындау департаменті	60%**	60%	10	2,69**	9	2,69
ҚР ҚМ	Қаржы мониторингі комитеті	59%**	59%	11	2,68**	11	2,68
ҚҰ ҰЭМ	Табиғи монополияларды реттеу және бәсекелестікті қорғау комитеті	63%**	63%	12	2,67**	12	2,67
ҚР ИДМ	Техникалық реттеу және метрология комитеті	53%**	53%	13	2,66**	13	2,66

Ескерту
**- %-ке шаққандағы кәсіпкерлер үлесі, ҚР ҚМ МКК үшін рейтинг балы кедендік және салықтық әкімшілендірудің орташа мәні болып табылады, экономикалық тергеу қызметі*
***- кәсіпкерлердің % үлесі мен мемлекеттік органдардың аумақтық қызметі үшін рейтинг балдары бірдей болуы мүмкін деген пікір жіберіледі, өйткені респонденттер аумақтық қызметі есепке алынған мемлекеттік органдар туралы сұрақтарға жауап берген жоқ*

ОРТАЛЫҚ ОРГАНДАР АЙМАҚТЫҚ ҚЫЗМЕТТЕРІНІҢ ТИІМДІЛІГІ

	Орталық органдардың аймақтық қызметтері								ЖАО басқармалары			
Аймақтар	Өртке қарсы қызмет	Өнеркәсіптік қауіпсіздік қызмет	Көліктік бақылау қызметІ	Салық органдары қызметі	Кедендік қызмет	СЭҚ	Экономикалық тергеу қызметі	Эко қызмет	Жер қатынастары басқармасы	МСҚБ мемл. басқармасы	СжҚБ	Мемл. сатып алу басқармасы
Астана қ.	3,43	3,29	3,36	3,69	3,43	3,22	2,20	3,36	2,82	2,81	3,00	3,12
Алматы қ.	3,40	3,28	3,18	3,57	3,22	3,20	3,31	3,32	3,05	3,10	3,11	3,61
Ақмола	2,82	2,76	2,87	2,82	2,78	2,51	2,29	2,86	2,21	2,30	2,27	2,51
Ақтөбе	3,39	3,32	3,09	3,54	3,44	3,37	3,53	3,34	2,98	2,95	3,00	3,07
Алматы	3,08	2,87	3,19	3,10	3,04	2,94	2,77	3,09	2,58	2,48	2,59	2,94
Атырау	2,99	2,83	2,67	2,85	2,68	2,70	2,76	2,89	2,57	2,69	2,77	2,63
ШҚО	2,90	3,04	2,90	2,89	2,82	2,68	2,88	2,89	2,67	2,73	2,78	2,85
Жамбыл	2,86	2,58	2,60	2,75	2,91	2,60	2,61	2,53	2,39	2,57	2,61	2,63
БҚО	2,71	2,53	2,52	2,84	2,00	2,58	1,90	2,61	2,17	2,71	2,74	2,40
Қарағанды	3,21	3,35	3,00	3,19	2,92	3,05	2,70	3,09	2,59	2,57	2,72	3,02
Қостанай	2,48	2,52	2,58	2,50	2,60	2,41	2,51	2,52	2,25	2,33	2,48	2,58
Қызылорда	2,96	3,08	3,00	3,31	2,68	2,96	3,16	3,05	2,55	2,59	2,59	2,61
Маңғыстау	3,07	2,91	2,93	2,69	2,82	2,78	2,90	2,91	2,60	2,78	2,75	2,82
Павлодар	3,12	3,02	3,08	3,09	2,96	3,10	3,08	3,12	2,97	2,91	2,89	2,86
СҚО	3,03	2,70	2,64	3,10	2,73	2,91	2,00	2,90	2,23	2,26	2,22	2,58
ОҚО	3,29	3,51	3,29	3,34	3,19	3,29	3,29	3,29	3,13	3,18	3,12	3,23
Орта есеппен елде	3,09	2,97	2,96	3,12	2,89	2,93	2,84	3,03	2,67	2,72	2,75	2,91
	MAX			MIN					MAX			MIN

***Түсі қою болған сайын өзге өңірлермен салыстырғанда, сыбайлас жемқорлық мәмілелері жиі орын алатындығын білдіреді** (бағалау 4 балдық көрсетікш бойынша)

Экономикалық зерттеулер институты

МЕМЛЕКЕТТІК ОРГАНДАР ҚЫЗМЕТІНІҢ ТИІМДІЛІГІН ТӨМЕНДЕТЕТІН ПРОБЛЕМАЛАРДЫ ТАЛДАУ

Өңірлердегі мемлекеттік органдар қызметінің тиімділігін төмендететін проблемалар деңгейі

Картада барлық мемлекеттік органдарға (ЖАО және аумақтық қызмет) қатысты деректер бойынша респонденттердің жауаптарында үстем түскен проблема көрсетілген

Пайызы жоғары болған сайын, әкімшілік реттеуде мәселе көп

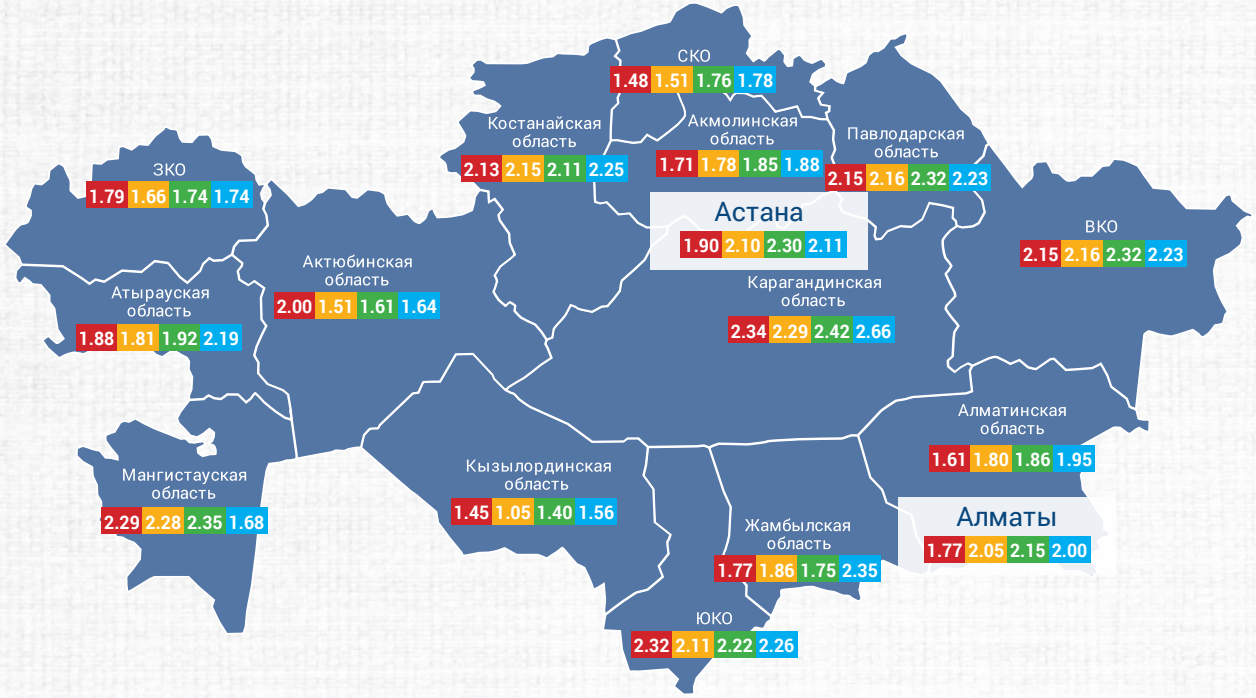

ТҮСІНДІРМЕ

Мемлекеттік органдардың тиімді жұмысының негізгі проблемаларын талдай отырып, респонденттер үшін «Құжаттардың ұзақ қаралуы» (14,88%) маңызды мәселе екендігін айта кету керек, сонымен қатар, қызметкерлердің біліксіздігі (14,75%). «Бюрократия» мен «Құжаттардың ұзақ қаралуының» жиынтық үлесін алғанда, үстем түскен проблема «Құжаттардың бюрократиялық қаралуы» болады – 29,53% (14,65%+14,88%).

Өңірлердің ешқайсысы сыбайлас жемқорлық ҚР әкімшілік реттеуіндегі басты проблема болып табылады деген пікір білдірген жоқ.

ЖЫЛЖЫМАЙТЫН МҮЛІК ЖӘНЕ ИНФРАҚҰРЫЛЫМ. ӨҢІРЛЕР БӨЛІНІСІНДЕГІ ЖАЛҒА АЛУ ҚҰНЫНЫҢ ДЕҢГЕЙІ

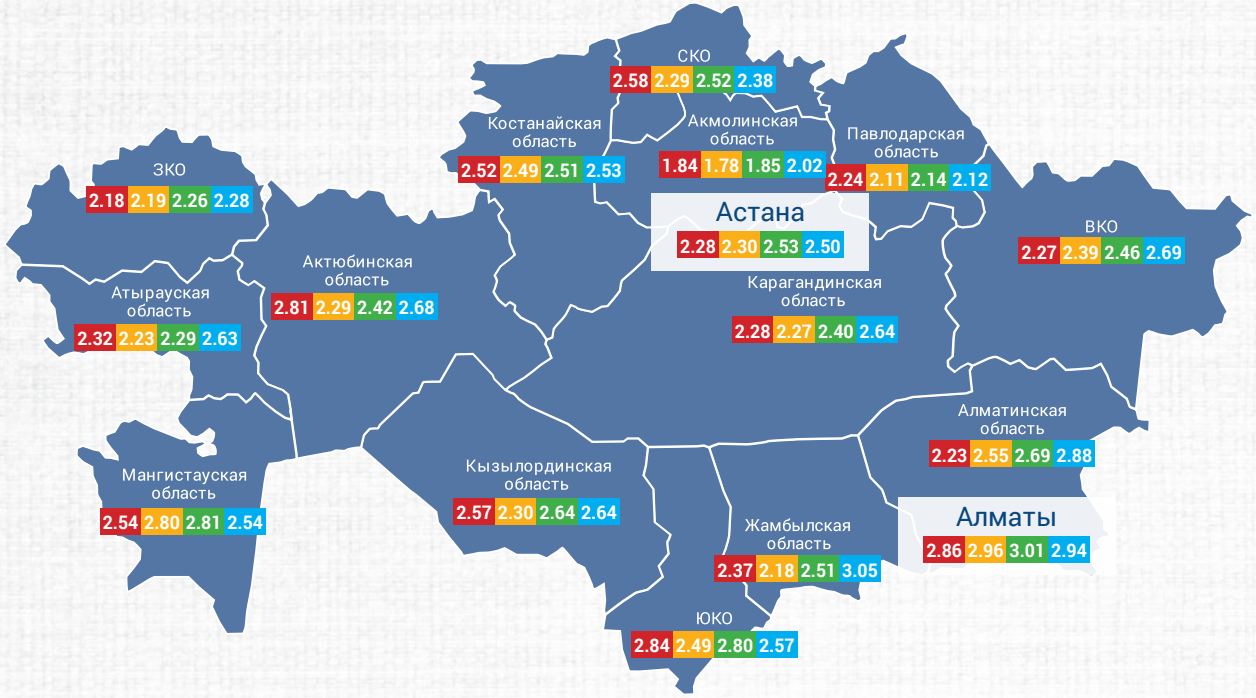
Жалға алу құнының деңгейі			
Балл жоғары болса, жалға алу қолжетімді			
1 балл	**2 балл**	**3 балл**	**4 балл**
Қым-бат	Жоғары, дегенмен қолжетімді	Қымбат емес	Арзан баға

- Жер телімі
- Өндірістік үй-жай
- Қойма үй-жайы
- Кеңселік үй-жай

Орта есеппен елде 1.91 1.87 2.01 2.03

- Өңірлердегі кәсіпкерлердің басым бөлігі инфрақұрылым объектілерінің қымбаттығын көрсетеді
- Өңірлер бөлінісінде кәсіпкерлер инфрақұрылым объектілерін жалға алу құнына әр түрлі баға береді, ол ең алдымен кәсіпорындардың табысы мен кәсіпкерлердің жалға алу төлемдері кіретін өзге де шығындардың жоғарылығына байланысты

ЖЫЛЖЫМАЙТЫН МҮЛІК ЖӘНЕ ИНФРАҚҰРЫЛЫМ. ӨҢІРЛЕРДЕ ИНФРАҚҰРЫЛЫМ ОБЪЕКТІЛЕРІН САТЫП АЛУ ЖЕҢІЛДІГІ

Сатып алу жеңілдігі			
Балл жоғары болған сайын сатып алу қолжетімді			
1 балл	**2 балл**	**3 балл**	**4 балл**
Қол-жетім-сіз	Айтарлықтай қиындықтар бар	Елеусіз қиын-дықтар	Қол-жетімді

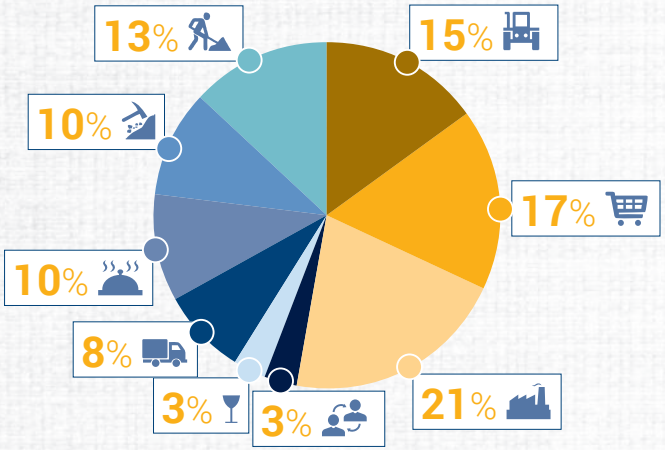
- Жер телімі
- Өндірістік үй-жай
- Қойма үй-жайы
- Кеңселік үй-жай

Орта есеппен елде 2.42 2.35 2.49 2.54

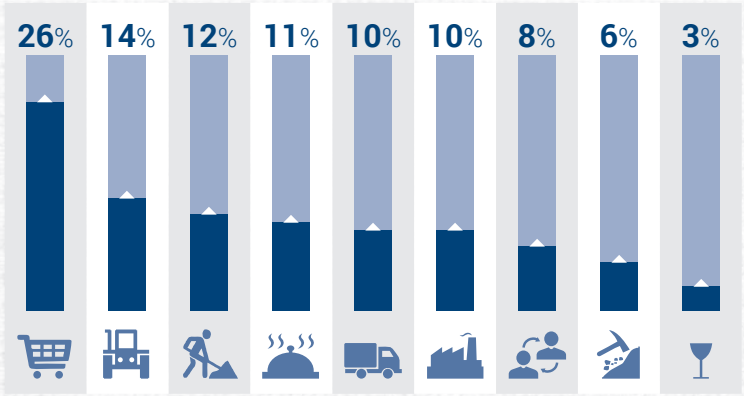
Жылжымайтын мүліктің барлық түрлерін меншікке сатып алу бойынша Алматы ең жақсы нәтижелерді көрсетті. Ал Ақмола облысында кәсіпкерлердің көпшілігі жылжымайтын мүліктің барлық түрлері қолжетімсіз екендігін атап көрсетті. Жалпы алғанда, елде инфрақұрылым объектілерін меншікке сатып алу бойынша айтарлықтай қиындықтар бар. Бүгінгі таңдағы ШОБ қажеттілігі мен инфрақұрылым объектілерін іріктеу критерийлері әр алуан. Сонымен қатар, өңірлердегі инфрақұрылым объектілерін меншікке сатып алу жеңілдігін бағалау кезінде бизнестің көзқарасы бойынша қолда бар жылжымайтын мүлік оның қажеттілігіне қаншалықты сәйкес келетіндігіне назар аудару керек.

САЛАЛАР БӨЛІНІСІНДЕ МАМАНДАРДЫ ЖАЛДАУ КҮРДЕЛІЛІГІНІҢ КӨРСЕТКІШІ

Жоғарғы буын мамандары
(инженерлер мен техникалық мамандар)
(Жобаға қатысушы барлық респонденттердің 44% бағалады)

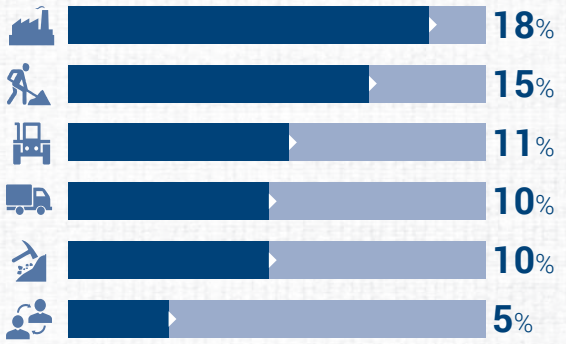

Өндірістік емес бөлімшелердің мамандары
(экономистер, заңгерлер, бухгалтерлер, менеджерлер)
(Жобаға қатысушы барлық респонденттердің 58% бағалады)

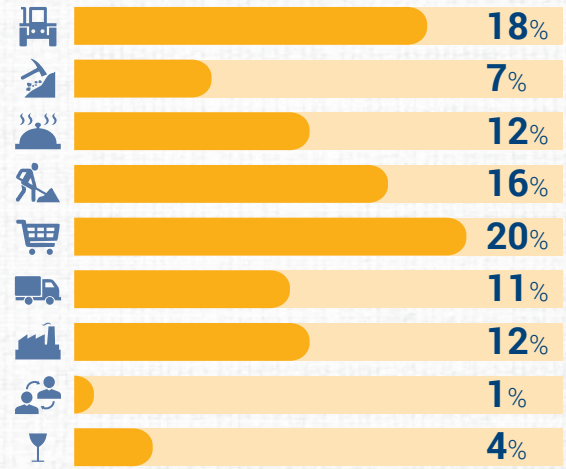

- Ауыл, орман және балық шаруашылығы
- Тау-кен өндіру өнеркәсібі және карьерлерді қазу
- Өңдеу өнеркәсібі
- Құрылыс
- Көтерме және бөлшек сауда
- Көлік және қойма
- Орналастыру және тамақтандыру қызметі
- Қаржы және сақтандыру қызметі
- Ойын-сауық және демалыс

Техникалық жұмысшылар
(Жобаға қатысушы барлық респонденттердің 56%-ы бағалады)

Білікті емес жұмысшылар
(Жобаға қатысушы барлық респонденттердің 59% бағалады)

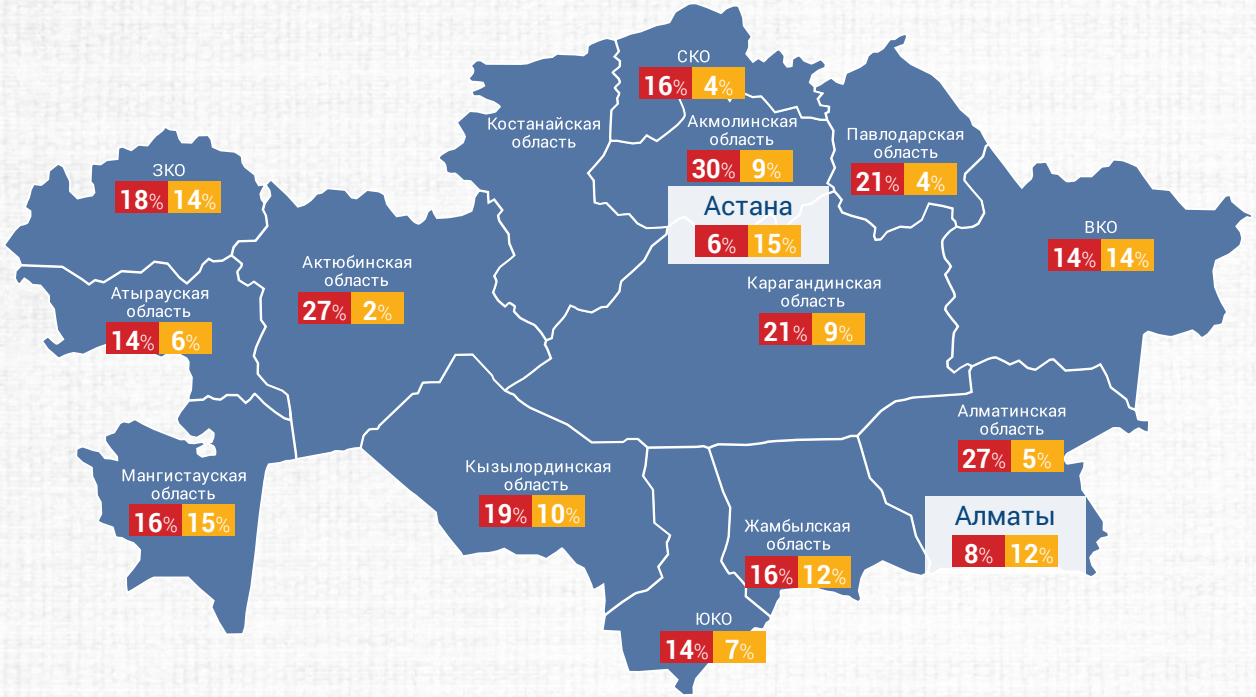
ӨҢІРЛЕРДЕ КАДРЛАРДЫ ДАМЫТУ ҮШІН ҚАЖЕТТІ ЖАҒДАЙЛАР

Еліміздің барлық өңірлерінде тұрғын үй мәселесі бірінші орында тұр

	Тұрғын үймен қамтамасыз ету	Медициналық қызмет көрсету	Әлеуметтік инфрақұрылым	Қауіпсіздік, құқықтық тәртіп	Экологиялық салауаттылық	Қолжетімді бос уақыт және спорт
Астана	31%	10%	23%	20%	1%	2%
Алматы	17%	22%	18%	10%	8%	9%
Ақмола	26%	27%	18%	3%	16%	4%
Ақтюбе	31%	13%	17%	2%	15%	9%
Алматы	29%	15%	18%	5%	11%	13%
Атырау	16%	12%	15%	5%	18%	9%
ШҚО	28%	19%	12%	5%	22%	8%
Жамбыл	29%	21%	22%	8%	5%	10%
БҚО	19%	21%	39%	6%	3%	8%
Қарағанды	40%	14%	24%	5%	8%	5%
Қостанай	31%	24%	1%	27%	4%	12%
Қызылорда	33%	17%	24%	3%	3%	10%
Маңғыстау	30%	21%	17%	10%	3%	13%
Павлодар	26%	18%	17%	13%	12%	13%
СҚО	31%	25%	17%	9%	4%	7%
ОҚО	25%	20%	16%	15%	8%	8%
Орта есеппен елде	**28%**	**19%**	**19%**	**9%**	**9%**	**9%**

MAX **MIN**

ҚАРЖЫ РЕСУРСТАРЫ. БАНКТЕН НЕСИЕ АЛУ КЕЗІНДЕГІ НЕГІЗГІ ПРОБЛЕМАЛАР

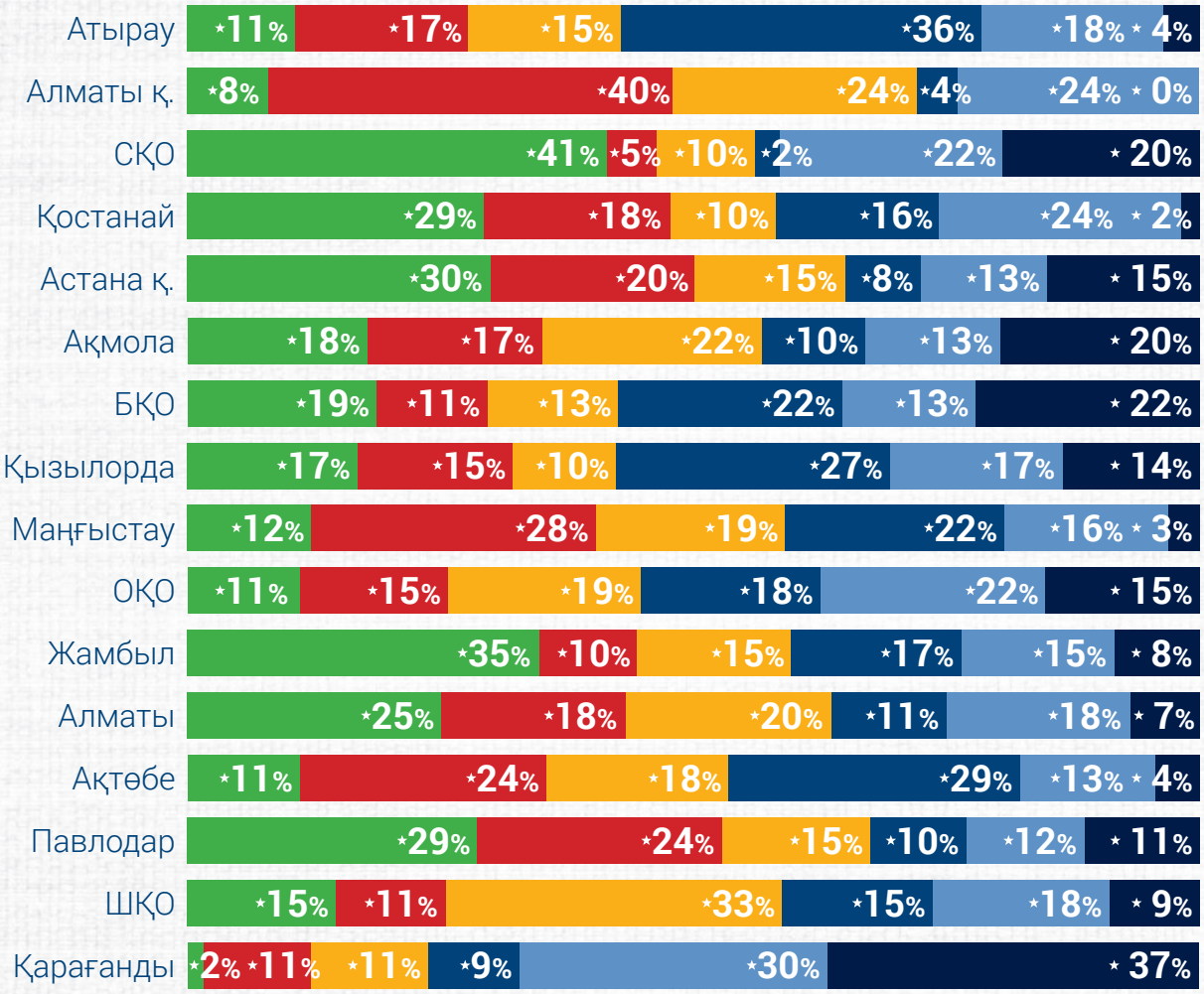

Өңірлердегі жоғары пайыздар, %

Банктік несиелер бойынша кепілдік қамтамасыз ету проблемаларының ең жоғары көрсеткіштері Ақмола, Ақтөбе және Алматы облыстарында деп көрсетілді.
Астана және Алматы қалаларындағы кәсіпкерлерде кепілге байланысты проблема барлығынан аз.
Еліміздің астанасында, Маңғыстау және Қостанай облыстарында бюрократия мен құжаттардың ұзақ қаралуы көбірек проблема туындатады.
Қарағанды, Шығыс Қазақстан және Павлодар облыстарының кәсіпкерлері пайыздардың жоғарылығын алға тартады.

ҚАРЖЫ РЕСУРСТАРЫ. ӨҢІРЛЕРДЕ МЕМЛЕКЕТТІК КЕПІЛДІКТЕР МЕН ГРАНТТАР АЛУ КЕЗІНДЕГІ КӘСІПКЕРЛЕРДІҢ ПРОБЛЕМАЛАРЫ

- Ақпараттың болмауы
- Бюрократия, құжаттардың көп мөлшерде талап етілуі
- Өтінімдердің және басқа да құжаттардың ұзақ қаралуы
- Өтінімдерді қарау процесінде ашықтықтың болмауы
- Шектеулердің тым көптігі
- Субсидиялаудың тиімсіз шарттары

Ақтөбе және Ақмола облысында респонденттердің басым бөлігі қаржылық қолдау мемлекеттік шаралары туралы қажетті ақпараттың жоқтығын айтады. Ал Астанада бюрократия мен өтінім берген кезде көп құжаттардың талап етілетіндігі проблема болып тұр.

ОҚО-да өтінімдерді және өзге де құжаттарды ұзақ уақыт қарайды.

Алматыда өтінімдерді қарау кезінде ашықтық жетіспейді.

Жамбыл облысындағы респонденттердің көбі шектеулердің көптігі мен субсидиялаудың тиімсіз шарттарын атап көрсетті.

ІСКЕРЛІК АХУАЛ – 2016:
арнайы шолу

«ҚР сыбайлас жемқорлықтың жай-күйіне кәсіпкерлер көзқарасы»

ОРТАЛЫҚ МЕМЛЕКЕТТІК ОРГАНДАРДАҒЫ СЫБАЙЛАС ЖЕМҚОРЛЫҚ

Сыбайлас жемқорлық схемаларының жиілігі 4 балдық көрсеткішпен белгіленеді. Балл жоғары болған сайын жиілік төмен

Аймақтың мемлекеттік органдары	Рейтинг, аумақтық қызметтерді ескере отырып	Бағалау, аумақтық қызметтерді ескере отырып (1 ден 4-ке дейін)	Орталық аппарат рейтингі	Орталық аппараттың бағалауы (1 ден 4-ке дейін)
Салықтық әкімшілендіру, ҚР ҚМ Мемлекеттік кіріс комитеті	1	3,72 ↑	1	3,67
ҚР ЭМ Экологиялық және бақылау комитеті, мұнай-газ кешеніндегі мемлекеттік инспекциялау комитеті	2	3,66 ↑	2	3,6
ҚР ИДМ Индустриялық даму және өнеркәсіптік қауіпсіздік комитеті	3	3,66 ↑	4	3,58
ҚР ІІМ Төтенше жағдайлар комитеті	4	3,65 ↑	6	3,56
ҚР ҰЭМ Тұтынушылардың құқықтарын қорғау комитеті	5	3,62 ↑	3	3,6
ҚР ҚМ Мемлекеттік кіріс комитеті	6	3,58 ↑	10	3,54
ҚР ИДМ Техникалық реттеу және метрология комитеті	-	-	7	3,56
ҚР ҚМ Қаржы мониторингі комитеті	-	-	5	3,56
ҚР ҰЭМ Табиғи монополияларды реттеу және бәсекелестікті қорғау комитеті	-	-	8	3,55
ҚР ЭМ Сот актілерін орындау департаменті	7	3,54 ↑	9	3,54
ҚР ИДМ Көлік комитеті	8	3,53 ↑	12	3,51
ҚР ҚМ МКК Экономикалық тергеу қызметі	9	3,51	13	3,44
ҚР ҚМ МКК, Кедендік әкімшілендіру	10	3,5 ↓	11	3,51

Балл жоғары болған сайын сыбайлас жемқорлық схемаларының жиілігі төмен

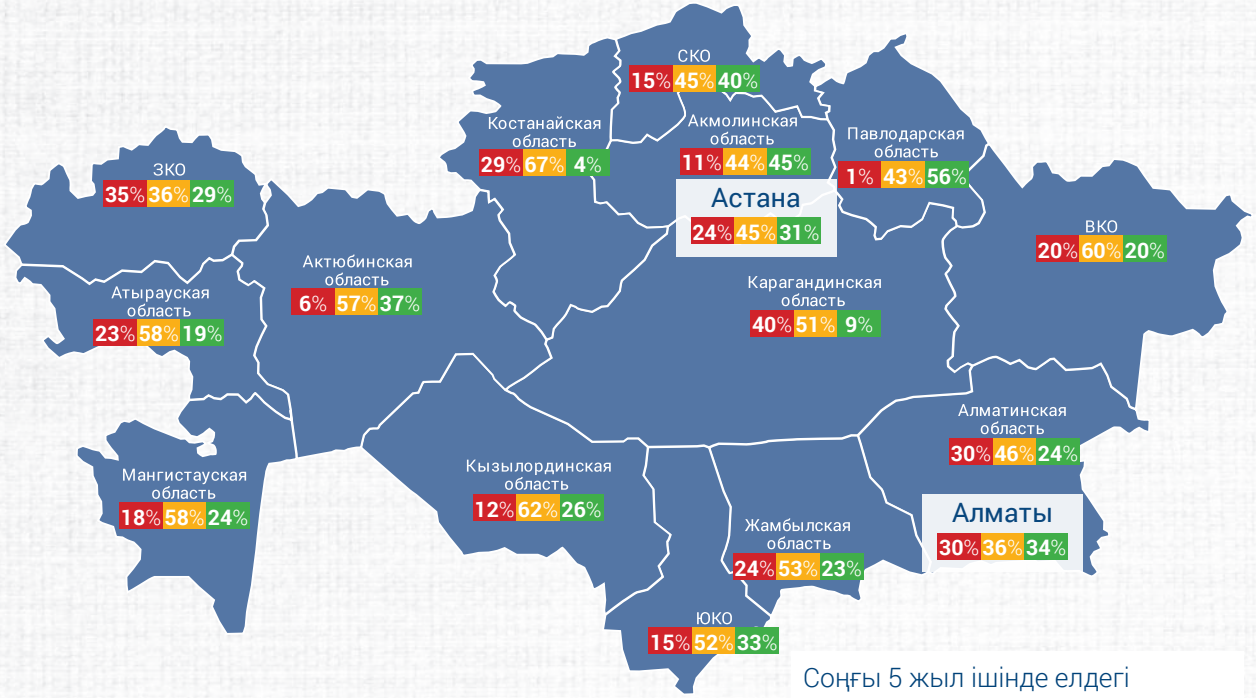
1 балл	2 балл	3 балл	4 балл
Кең тараған	Жиі кездеседі	Ішінара кездеседі	Ешқашан кездеспейді

Тұтастай алғанда, орталық мемлекеттік органдардағы сыбайлас жемқорлық схемаларының жиілігі 3, 4 баллдан асады, бұл сыбайлас жемқорлық схемаларының туындау жиілігі төмен екендігін көрсетеді.

Сонымен қатар, аумақтық қызметтерді ескере отырып, орталық органдардағы осы көрсеткіштің жақсарғандағы байқалады, бұл орталық мемлекеттік органдар комитеттерімен салыстырғанда, аумақтық қызметтерде сыбайлас жемқорлық аз екендігін көрсетеді.

Орталық аппаратпен салыстырғанда, аумақтық қызметтеріндегі сыбайлас жемқорлық басым шыққан жалғыз комитет ол ҚР ҚМ МКК кедендік әкімшілендіру комитеті.

4 БАЛДЫҚ КӨРСЕТКІШ БОЙЫНША ӨҢІРЛЕРДЕГІ СЫБАЙЛАС ЖЕМҚОРЛЫҚ СХЕМАЛАРЫНЫҢ ЖИІЛІГІ

Орта есеппен елде 21% 58% 28%

Соңғы 5 жыл ішінде елдегі сыбайлас жемқорлық деңгейінің өзгеруін белгілеген респонденттер саны:

- ұлғайды
- өзгерген жоқ
- азайды

Өңірлердегі сыбайлас жемқорлық деңгейі

Балл жоғары болған сайын, сыбайлас жемқорлық схемаларының жиілігі төмен

1 балл	2 балл	3 балл	4 балл
Кең таралған	Жиі кездеседі	Ішінара кездеседі	Кездеспейді

Жамбыл	1	3,46	▼-1
Қостанай	2	3,48	▼-3
БҚО	3	3,51	▼-4
Ақтөбе	4	3,52	
Маңғыстау	5	3,54	▲+4
Астана қ.	6	3,54	▼-2
Алматы қ.	7	3,55	▲+4
Қызылорда	8	3,55	▲+2
Атырау	9	3,55	▼-1
ОҚО	10	3,65	▲+1
Қарағанды	11	3,68	▼-4
ШҚО	12	3,71	
Алматы	13	3,73	▼-1
Павлодар	14	3,74	▲+3
СҚО	15	3,74	▼-1
Ақмола	16	3,75	▲+3

ТҮСІНДІРМЕ

Соңғы 5 жыл ішінде сыбайлас жемқорлық деңгейі (% респонденттер үлесі):
респонденттер Павлодар (56%), Ақмола (45%) және Солтүстік Қазақстан (40%) облыстарында сыбайлас жемқорлық азайғанын көрсетті;
Сыбайлас жемқорлық деңгейінің ұлғаюы Қарағанды (40%), Батыс Қазақстан (35%) облыстарында және Алматы қаласында (30%) тіркелген.

4 БАЛДЫҚ КӨРСЕТКІШ БОЙЫНША ӨҢІРЛЕРДЕГІ СЫБАЙЛАС ЖЕМҚОРЛЫҚ СХЕМАЛАРЫНЫҢ ЖИІЛІГІ

	Өңірлер	Орталық органдардың аймақтық қызметтері								ЖАО басқармалары			
		Кеден қызметі	Экономика-лық тергеу қызметі	Салық қызметі органда-ры	Санитарлық-эпидемиоло-гиялық қызмет	Өртке қарсы қызмет	Өнер-кәсіптік қауіпсіздік қызметі	Эколо-гиялық қызмет	Көліктік бақылау қызметі	Жер қаты-настары басқарма-сы	МЕМ МСҚБ Басқар-масы	СҚҚБ (ГАСК)	Мемлекет-тік сатып алулар басқармасы
	Ақмола	3,59	3,91	3,88	3,47	3,82	3,91	3,72	3,75	3,59	3,79	3,73	3,8
	Ақтөбе	3,44	3,68	3,72	3,32	3,57	3,85	3,32	3,44	3,42	3,57	3,2	3,75
	Алматы	3,87	3,48	3,62	3,65	3,81	3,93	3,67	3,79	3,63	3,58	3,86	3,89
	Атырау	3,1	3,88	3,73	3,57	3,51	3,90	3,77	3,81	3,08	3,29	3,53	3,47
	ШҚО	3,9	3,76	3,85	3,71	3,93	3,77	3,9	3,6	3,31	3,76	3,3	3,76
	Алматы қ.	3,67	3,54	3,6	3,563	3,79	3,83	3,49	3,36	3,68	3,28	3,46	3,3
	Астана қ.	3,32	3,5	3,83	3,67	3,64	3,50	3,76	3,25	3,29	3,47	3,8	3,46
	Жамбыл	3,51	3,53	3,21	3,52	3,68	3,65	3,63	3,51	3,27	3,25	3,54	3,23
	БҚО	3,41	3,59	3,84	3,61	3,01	3,69	3,61	3,58	3,46	3,36	3,41	3,51
	Қарағанды	3,34	3,4	3,87	3,81	3,85	3,75	3,91	3,75	3,82	3,81	3,38	3,42
	Қостанай	3,38	3,53	3,56	3,59	3,54	3,46	3,54	3,4	3,17	3,5	3,6	3,52
	Қызылорда	3,43	3,3	3,82	3,63	3,8	3,33	3,85	3,28	3,35	3,5	3,68	3,6
	Маңғыстау	3,43	3,58	3,71	3,5	3,7	3,84	3,65	3,35	3,36	3,45	3,42	3,44
	Павлодар	3,85	3,87	3,7	3,73	3,8	3,88	3,61	3,55	3,7	3,73	3,61	3,82
	СҚО	3,83	3,93	3,85	3,74	3,85	3,68	3,86	3,89	3,55	3,49	3,6	3,65
	ОҚО	3,51	3,73	3,84	3,65	3,66	3,76	3,73	3,65	3,77	3,75	3,23	3,56
	Орта есеппен елде	**3,54**	**3,64**	**3,73**	**3,61**	**3,69**	**3,73**	**3,69**	**3,56**	**3,47**	**3,54**	**3,52**	**3,57**

***Түсі қою болған сайын өзге өңірлермен салыстырғанда, сыбайлас жемқорлық мәмілелері жиі орын алатындығын білдіреді (бағалау 4 балдық көрсеткіш бойынша)**

MAX **MIN**

MAX **MIN**

Экономикалық зерттеулер институты

ӘКІМДІКТЕР БАСҚАРМАЛАРЫНДАҒЫ ПАРАНЫҢ ОРТАША МӨЛШЕРІ

	Өңірлер	Жер қатынастары басқармасы, мың теңге		Мемлекеттік сәулет және құрылыс бақылау басқармасы, мың теңге		Сәулет және қала құрылысы басқармасы, мың теңге		Мемлекеттік сатып алулар басқармасы, мың тг.	
		бастап	дейін	бастап	дейін	бастап	дейін	бастап	дейін
	Астана қ.	57	177	82	268	105	300	107	271
	Алматы қ.	38	110	90	403	96	358	166	616
	Ақмола	44	181	33	200	50	217	75	300
	Ақтөбе	65	290	36	186	71	321	100	283
	Алматы	67	298	69	274	122	383	71	314
	Атырау	41	183	39	163	45	187	38	146
	ШҚО	53	208	67	228	45	162	50	246
	Жамбыл	58	196	38	88	36	86	123	436
	БҚО	5	50	25	113	33	133	105	232
	Қарағанды	36	136	71	186	140	420	105	340
	Қостанай	82	300	55	164	115	317	98	410
	Қызылорда	67	292	75	300	50	100	50	100
	Маңғыстау	50	200	62	188	208	546	179	488
	Павлодар	13	63	17	67	33	200	50	188
	СҚО	38	131	44	172	61	267	45	200
	ОҚО	22	121	20	123	53	163	19	89
	Орта есеппен елде	**48**	**194**	**86**	**273**	**86**	**273**	**91**	**323**

MAX **MIN**

Экономикалық зерттеулер институты

ӨҢІРЛЕРДІҢ АУМАҚТЫҚ ҚЫЗМЕТІНДЕГІ ПАРАНЫҢ ОРТАША МӨЛШЕРІ

Өңірлер	Кеден қызметі, мың теңге	Экономикалық тергеу қызметі, мың теңге	Салық қызметі органдары, мың теңге	СЭС, мың теңге	Өрт сөндіру қызметі, мың теңге	Өндірістік қауіпсіздік қызметі, мың теңге	Экологиялық қызмет, мың теңге	Көліктік бақылау қызметі, мың теңге
Астана қ.	67-217	213-710	89-280	46-140	57-172	150-685	33-153	64-280
Алматы қ.	42-138	167-772	25-102	35-139	11-73	15-100	117-554	100-239
Ақмола	60-320	142-442	15-100	36-182	8-58	50-100	38-175	0-50
Ақтөбе	21-71	100-500	21-71	44-181	30-80	21-71	70-260	50-170
Алматы	107-376	72-290	75-306	60-240	50-237	60-226	63-251	75-270
Атырау	33-122	164-368	31-108	18-103	12-62	23-105	14-64	23-105
ШҚО	70-220	92-433	47-176	96-280	15-65	25-75	75-214	70-252
Жамбыл	15-92	50-100	15-100	16-98	30-150	20-70	30-115	0-50
БҚО	143-750	100-264	77-187	54-138	19-106	142-442	86-243	55-145
Қарағанды	58-225	63-288	85-285	72-211	36-186	50-275	17-67	121-336
Қостанай	153-586	119-483	127-537	66-209	105-420	156-591	53-221	124-307
Қызылорда	50-100	50-100	50-170	17-67	25-75	50-100	50-100	17-67
Маңғыстау	54-212	92-213	73-200	158-408	96-296	108-273	75-188	50-233
Павлодар	0-50	50-188	25-75	38-175	42-150	25-75	27-141	17-67
СҚО	50-170	55-210	40-160	50-205	56-222	35-155	33-122	40-195
ОҚО	40-160	40-195	14-97	12-87	20-107	32-132	13-82	28-115
Орта есеппен елде	**120-486**	**165-632**	**55-226**	**62-238**	**51-220**	**117-467**	**95-343**	**85-314**

MAX **MIN**

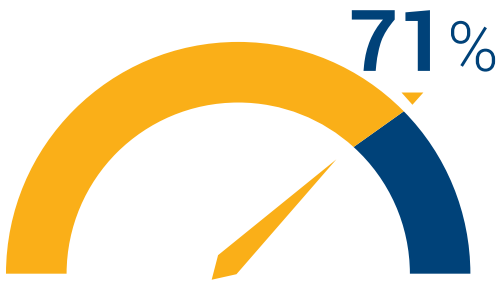
Экономикалық зерттеулер институты

СЫБАЙЛАС ЖЕМҚОРЛЫҚ СХЕМАЛАРЫНЫҢ ПАЙДА БОЛУЫ ЖӘНЕ СЫБАЙЛАС ЖЕМҚОРЛЫҚҚА ҚАРСЫ КҮРЕС БАҒДАРЛАМАЛАРЫНЫҢ ТИІМДІЛІГІН БАҒАЛАУ

КӘСІПКЕРЛЕРДІ СЫБАЙЛАС ЖЕМҚОРЛЫҚ СХЕМАЛАРЫН ПАЙДАЛАНУҒА ИТЕРМЕЛЕЙТІН ФАКТОРЛАР

БЕЛГІЛЕГЕНДЕР ҮЛЕСІ	ФАКТОРЛАР
23%	Талаптардың көп болуы
14%	Мемлекеттік органдардың орындалуы мүмкін емес талаптары немесе әкімшілік рәсімдері
13%	Рұқсат беру құжаттары бағасының өте қымбат болуы (лицензиялар, сертификаттар, патенттер және т.б.)
12%	Кәсіпкерлердің заңды бұзғаны үшін жауапкершіліктен бұлтарғысы келетін факторлар
11%	Өтініштердің ұзақ уақыт қаралуы
11%	Қолайсыз әкімшілік ортада бизнесін сақтап қалу мақсатында төленетін еріксіз төлемдер
10%	Жиі тексерулер
5%	Кәсіпкерлердің өздері қосымша бәсекелестік артықшылықтарды алғысы келетін жағдайлар

Сыбайлас жемқорлыққа қарсы күрес бағдарламаларының сыбайлас жемқорлықты төмендету бойынша тиімділігін бағалау

Тиімсіз (0%) Тиімді (100%)

СЫБАЙЛАС ЖЕМҚОРЛЫҚТЫ ТӨМЕНДЕУГЕ ЫҚПАЛ ЕТЕТІН ШАРАЛАР

КӨЛЕҢКЕЛІ ЭКОНОМИКА. САЛЫҚ ҚЫЗМЕТІНЕН ЖАСЫРЫЛҒАН АЙНАЛЫМ ҮЛЕСІ: БЫЛТЫРҒЫ ЖЫЛМЕН САЛЫСТЫРҒАНДА ІЛГЕРІЛЕУ БАЙҚАЛАДЫ.

2016 жылы айналым бойынша деректерді жасырған кәсіпкерлер үлесі	2015 ж. үлесі	Айналымның жасырылған үлесі
60%	54%	0%
21%	19%	1%-дан **20%**-ға дейін
12%	12%	21%-дан **40%**-ға дейін
5%	5%	41%-дан **60%**-ға дейін
1%	7%	61%-дан **80%**-ға дейін
1%	3%	81%-дан астам

Көлеңкелі экономиканың тереңдігі: орташа статистикалық кәсіпорындардың жасырған айналымдар үлесі

ШҚО	**19%**	▲ 8%
Қызылорда	**17%**	▼ 11%
Алматы қ.	**15%**	▲ 1%
Астана қ.	**14%**	▼ 40%
Павлодар	**11%**	▼ 3%
Атырау	**11%**	▼ 6%
Орта есеппен елде	**11%**	▼ 7%
Қостанай	**10%**	▼ 6%
Ақтөбе	**10%**	▼ 4%
Маңғыстау	**10%**	▼ 4%
БҚО	**10%**	▼ 5%
ОҚО	**9%**	▲ 5%
Ақмола	**8%**	▼ 6%
Қарағанды	**8%**	▼ 24%
Жамбыл	**8%**	▼ 7%
Алматы	**8%**	▼ 3%
СҚО	**6%**	▼ 6%

ТҮСІНДІРМЕ

Жалпы алғанда, кәсіпкерлердің шамамен 40% -ы салық қызметінен өзінің нақты айналымын жасырады. 2015 жылғы сауалнаманың нәтижесімен салыстырғанда, өзінің айналымын жасыратын кәсіпкерлер үлесі 6% -ға кеміген.

Орташа статистикалық ШОК субъектісі салық қызметінен 7-ден 14% -ға дейін жасырады.

2016 жылы айналымды жасырудың ең ықтимал үлесі 11% -ды құрады, бұл көлеңкелі экономикаға қатысты ШОК-тың жай-күйі жақсарғанын білдіреді. 2015 жылы бұл көрсеткіш айналымның 18%-н құраған болатын